БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

13 йил чиқиши

№ 82 (3310).

26 апрель СЕШАНБА 1966 йил

Баҳоси 2 тийин.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Меҳнат унумдорлигини оширингиз, маҳсулотнинг таннархини камайтирингиз, сифатини яхшилаш учун курашингиз!

(КПСС Марказий Комитетининг 1-Май Чақириқларидан.)

ЮКСАК ИШОНЧ

—СОВЕТ ИТТИФОҚИ МЕҲНАТКАШЛАРИ! САЙЛОВ КАМПАНИЯСИДА АКТИВ ҚАТНАШИНГИЗ! СССР ОЛИЙ СОВЕТИ САЙЛОВИНИ КПСС XXIII СЪЕЗДИНИНГ ҚАРОРЛАРИНИ БАЖАРИШ УЧУН КУРАШ ШИОРИ ОСТИДА ЎТКАЗАЙЛИК!

Бу жанговар Чақириқ ҳозир бутун мамлакатимиз узра тобора жаранглаб эшитилмоқда. Бу — жонажон партиямизнинг Чақириғидир. Бутун совет халқи коммунистик жамият сари етакловчи бу даъватга лаббай деб жавоб бериб, партия кўрсатмаларини изчил амалга ошириш учун сабот билан курашмоқда.

Шу йил 12 июнь, якшанба куни СССР Олий Советига сайлов ўтказилади. Мамлакатимиз давлат ҳокимиятининг олий органига сайлов Коммунистик партия ва совет халқи ҳаётида ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган жуда катта сиёсий кампаниядир. Бунда партия ва халқнинг монолит бирлиги, коммунистлар билан партиясизларнинг мустаҳкам блоки, Ватанимиздаги барча халқларнинг қардошларча дўстлиги ва биродарлиги, ленинча миллий сиёсат тантанаси намоён бўлади.

Сайловларни байрам сифатида нишонлаш бизда одат тусига кириб қолган. Совет кишилари йирик тарихий саналарни қанчалар қувонч, шодлик, очиқ чеҳра билан кутиб олсалар, сайлов кунларини ҳам шунчалар дилхушлик, яхши кайфият ҳамда баланд руҳ билан қарши оладилар. Бунинг боиси партия билан халқ манфаатларининг бирлиги, совет демократиясининг дунёда энг адолатли ва инсонпарвар демократия эканлиги, социалистик тузумнинг беқиёс катта афзалликларга эгалигидадир.

Ҳозир бутун мамлакатда СССР Олий Советига сайлов кампанияси қизғин тус олган. Сайловга тайёргарлик совет кишиларининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ғоятда кучайган, КПСС XXIII съезди қарорларини ҳамда янги бешйилликнинг улкан режаларини амалга ошириш учун кураш кенг қулоч ёйган бир вазиятда ўтмоқда.

Сайлов кампанияси ҳозир янги паллага кирди: 23 апрелда СССР Олий Совети депутатлигига номзодлар кўрсатиш бошланди. Жойларда меҳнаткашларнинг кўп кишилик йиғилишлари бўлиб ўтмоқда. Улар совет давлатининг олий органи депутатлигига ўз ораларидан чиққан энг яхши, ибратли кишиларни, халқнинг асл фарзандларини, коммунистик қурилишда олдинги сафда бораётган илғорларни номзод қилиб кўрсатмоқдалар. Биринчи номзодлар орасида Коммунистик партия ва Совет давлатининг раҳбарлари, ишлаб чиқариш илғорлари, олимлар, мутахассислар, оддий ишчилар, колхозчилар ва бошқа касб эгалари бор. Партия ва халқ уларга катта ишонч билдирмоқдалар, давлат ҳокимиятининг олий органида ғоят муҳим масалаларни: ички ва ташқи сиёсат, иқтисодий, социал-маданий ҳамда давлат қурилиши масалаларини ишчанлик билан, одил ва оқилона ҳал этиш ҳуқуқини бермоқдалар. Бу юксак ишончни оқлаш, партия ва халқ манфаатларини кўзлаб иш тутиш ҳар бир номзоддан катта масъулиятни талаб этади, албатта.

Бошқа жойларда бўлгани каби Тошкентда ҳам дастлабки номзодлар кўрсатилди. Тошкент-Чилонзор сайлов округидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев, Тошкент-Киров сайлов округидан СССР Министрлар Советининг Раиси Алексей Николаевич Косигин СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети депутатлигига, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Шароф Рашидович Рашидов Тошкент — Ленин сайлов округидан СССР Олий Советининг Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилдилар. Шунингдек, йигирма йилдан бери Тошкентдаги қурилишларда ғишт терувчи бўлиб ишлаб келаётган рационализатор, ишлаб чиқариш пешқадами, партиясиз актив, хўжалик ҳисобида ишловчи илғор комплекс коммунистик меҳнат бригадасининг раҳбари Холхўжа Баҳодиров, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, механика ва ҳисоблаш институтининг директори В. К. Кабулов ҳам депутатликка номзод қилиб кўрсатилдилар.

КПСС Марказий Комитетининг 1-Май Чақириқларида халқимизнинг энг муносиб вакилларини давлат ҳокимиятининг олий органига сайлашга даъват этилган:

—СОВЕТ ИТТИФОҚИ МЕҲНАТКАШЛАРИ! ИШЧИЛАР, КОЛХОЗЧИЛАРНИНГ, СОВЕТ ИНТЕЛЛИГЕНЦИЯСИНИНГ ЭНГ ЯХШИ ВАКИЛЛАРИНИ — КОММУНИСТИК ЖАМИЯТНИНГ МУНОСИБ ҚУРУВЧИЛАРИНИ СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА ДЕПУТАТ ҚИЛИБ САЙЛАЙЛИК!

—КОММУНИСТЛАР БИЛАН ПАРТИЯСИЗЛАРНИНГ ТУРМУШ СИНОВИДАН ЎТГАН БЛОКИ ЯШАСИН ВА МУСТАҲКАМЛАНСИН!

Совет кишилари партия даъватини бажонидил бажариб, ўз йиғилишларида кўрсатилаётган ҳар бир номзодга чуқур ва атрофлича характеристика бермоқдалар, унинг иш фаолияти ва сиёсий сифатларини коллектив бўлиб муҳокама қилмоқдалар, кўрсатилаётган номзод халқ ишончини тўла-тўкис оқлашига чуқур ишонч билдирмоқдалар.

Сайловолди кампаниясининг ҳамма ерда уюшқоқлик билан ва меҳнаткашларнинг фаол иштирокида ўтаётганлиги, бу муҳим ишга партия, совет ва бошқа ташкилотларнинг алоҳида эътибор бераётганлиги ўз-ўзидан равшан. Бу ҳол халқ ҳамиша партия сиёсатини актив равишда, қизғин қўллаб-қувватлаётганлигидан, унинг Советлар ҳамда бутун давлат органларининг фаолиятини тағин ҳам яхшилашдан манфаатдор эканлигидан, совет кишиларининг ҳаёти чароғон ва турмуши янада фаровон бўлишига ишончи комиллигидан далолат беради.

Ҳозирги сайловолди кампанияси, унга тайёргарлик кўриш ва уни муваффақият билан ўтказиш барча партия ташкилотлари зиммасига жуда катта ва масъулиятли вазифалар юклайди. Партия, совет, касаба союз, комсомол ва бошқа ташкилотлар асосий эътиборни, меҳнаткашларнинг куч-ғайратини янги беш йиллик план топшириқларини бажаришга сафарбар этишлари, сайлов кампаниясини уюшқоқлик билан ўтказишлари лозим.

Шунга эришмоқ керакки, сайловга тайёргарлик ҳамма жойда КПСС XXIII съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этиш учун фидокорона кураш шиори остида, омманинг актив иштирокида, уюшқоқлик билан ўтсин. Халқнинг энг яхши, энг ибратли фарзандлари депутатликка номзод қилиб кўрсатилиши керак.

Ҳамма жойда сайловолди кампаниясини авж олдириб юбориш зарур. Бунда кўп сонли агитаторлар ва пропагандистлар фаолиятини кучайтириш муҳим аҳамиятга эга. Шунингдек, меҳнаткашлар ўртасида сайлов кампаниясига доир лекция ва докладлар ўқиш, депутатликка номзодлар билан учрашувлар ўтказиш ва уларни пропаганда қилиш, агитпунктлар фаолиятини ва оммавий сиёсий ишларни кучайтириш, сайлов участкаларини жиҳозлашни тезроқ тугаллаш, адабиётлар, плакатлар ва шиорлардан кенг фойдаланиш лозим.

СССР Олий Советига сайловга тайёргарлик кўриш ва уни муваффақиятли ўтказиш — мамлакатимизнинг сиёсий ҳаётида жуда катта воқеадир. Совет халқи ўзининг муносиб вакилларини давлат ҳокимиятининг олий органига сайлаш билан совет демократиясининг беқиёс афзалликларини, халқлар ва миллатлар ленинча дўстлигини, коммунистлар билан партиясизлар блокининг мустаҳкамлигини, ҳаётбахш совет ватанпарварлигини яна бир бор намойиш қилиб кўрсатади.

—ЯШАСИН БИЗНИНГ СОЦИАЛИСТИК ДАВЛАТИМИЗ! СОВЕТ ДЕМОКРАТИЯСИ РИВОЖЛАНИБ МУСТАҲКАМЛАНАВЕРСИН, МАМЛАКАТ ИШЛАРИНИ БОШҚАРИШДА МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ АКТИВЛИГИ ЎСАВЕРСИН!

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети олхўри ва олма мева консерваларининг давлат чакана нархларини 1966 йил 25 апрелдан бошлаб тушириш тўғрисида қарор қабул қилди:

Компотларнинг чакана нархи ўрта ҳисобда 30 процент,
Мурабболарнинг нархи ўрта ҳисобда 20 процент,
Сокларнинг нархи ўрта ҳисобда 15 процент туширилади.

Мева консервалари чакана нархларининг туширилганлиги бир йилга ҳисоблаганда жами қарийб 105 миллион сўмни ташкил қилади.

МАЙ ОЛДИ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИ

Суратда: «Ўзбекхлопкомаш» заводининг электр пайвандчиси Ринад Содиқов. У май олди социалистик мусобақасида пешқадамлик қилаяпти.
А. Абалян фотоси.

«Ташсельмаш» заводи бош конвейеридан тушиб келаётган «зангори кема»ларнинг ниҳояси кўринмайди. Улар кетма-кет колхоз ва совхозларга жўнатилмоқда. Суратда: пахта териш машиналарининг навбатдаги партияси.
И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

БЕШЙИЛЛИК ВАХТАСИДА

КПСС XXIII съезди қарорларига жавобан социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдираётган Олмалиқ мис заводи коллективи янгиянги муваффақиятларни қўлга киритмоқда. Завод аҳли партиямиз съездини янги беш йилликнинг биринчи квартал топшириғини адо этиш билан кутиб олган эди. Бу ютуққа электролит цехи коллективи айниқса катта ҳисса қўшди. Цехда квартал планига қўшимча равишда ўнлаб тонна тоза мис ишлаб чиқарилиб Ватанга ҳадя этилди. С. Одилов, М. Пласкин, В. Екимов каби илғор ишчилар ҳозир ҳам съезд Директиваларини бажариш борасида бошланган социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

Д. ТУРҒУНБОЕВ, Ж. НОРҚОБИЛОВ.

БИРЛИК ВА ЖИПСЛИК НАМОЙИШИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕПУТАТЛИГИГА НОМЗОДЛАР КУРСАТИЛМОҚДА

Ўзбекистонда СССР Олий Совети депутатлигига номзодлар кўрсатишга бағишланган сайлов олди йиғилишлари КПСС XXIII съездининг тарихий режаларини муваффақиятли суратда амалга ошириш учун кураш шиори остида ўтмоқда.

Шаҳар ва қишлоқларнинг меҳнаткашлари энг муносиб кишиларни мамлакатимиздаги давлат ҳокимиятининг олий органига номзод қилиб кўрсатмоқдалар. Сайлов олди йиғилишлари қатнашчиларининг якдиллиги совет кишиларининг жипслашганлигининг, уларнинг жонажон Ленин партиясига чексиз садоқатининг, партия раҳбарлигида коммунизм қурилишида янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритишга шай бўлиб турганликларининг ёрқин намойишидир.

ТОШКЕНТ

Тошкентдаги Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводининг коллективи май олди меҳнат вахтасини муносиб ишлар билан нишонламоқда. 25 апрелда ишлаб чиқариш ходимларидан бир мингдан ортиқ киши СССР Олий Совети депутатлигига ўз номзодини кўрсатиш учун республиканинг ана шу энг кекса корхонаси клубига тўпланишди.

Коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи, электрик слесарь А. Ф. Носенкога сўз берилади.

Мен, дейди у, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Шароф Рашидович Рашидов**ни Тошкент — Ленин сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатишни таклиф этаман.

Электр пайвандчи П. П. Суворова, пўлат эритиш цехининг мастери Ф. Н. Егоров, электр машина цехи слесарлари бригадасининг бошлиғи Н. М. Железнов, заводнинг бошлиғи Р. Т. Тадулевич бу таклифга қўшилдилар.

Йиғилиш **Шароф Рашидович Рашидов**ни Тошкент — Ленин сайлов округидан СССР Олий Советининг Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш ва ундан шу округ бўйича овозга қўйилиш учун розилик билдиришни сўраш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилди.

1-Пойафзал фабрикасида, «Қизил тонг» тикувчилик фирмасида ва Низомий номидаги педагогика институтида ўтказилган сайлов олди йиғилишларининг қатнашчилари ҳам ўртоқ **Ш. Р. Рашидов** номзодини қўллаб-қувватлаганликларини билдирдилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси механика ва ҳисоблаш маркази институтининг коллективи 25 апрелда ўтказилган сайлов олди йиғилишида институтнинг старший илмий ходими А. Н. Мартемьяновнинг КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси **Алексей Николаевич Косигин**ни Тошкент — Киров сайлов округидан СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисидаги таклифини қизғин маъқуллади.

Техника фанлари кандидати И. Х. Убайдуллаев бу таклифни қувватлаб, механика ва ҳисоблаш институтининг директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги **Василь Кабулович Кабулов**ни СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатди. **В. К. Кабулов** Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси. У кўпгина илмий асарларнинг автори бўлиб, ёш илмий кадрларни зўр ғамхўрлик билан тарбиялаб ўстирмоқда.

Йиғилиш **А. Н. Косигин** ва **В. К. Кабулов**ни Тошкент — Киров сайлов округидан СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилди.

ЯШИЛ КВАДРАТЛАР

Деҳқоннинг ризқи ерда. Уни териб олиш ҳар кимнинг ўз меҳнати, ҳимматига боғлиқ. Бу ҳақиқатни англаган, шонли партиямизнинг XXIII съезди Директиваларидан руҳланган деҳқонларимиз шу мақсадда — ердан унумли фойдаланиш йўлида катта ишлар қилмоқдалар, хазина қўйнини очмоқдалар. Деҳқончиликда янги поғоналарга кўтарилиш учун интилмоқдалар.

Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари ҳам кўплар қатори янги беш йилликда гектар бошига олинадиган ҳосилни оширишни ўз олдиларига асосий вазифа қилиб қўйганлар. Колхозда 1500 гектар пахта майдони бор. Пландаги 3700 ўрнига 4000 тонналик хирмон кўтаришга аҳд қилинган. Мана шу социалистик мажбуриятни бажариш йўлида қандай кураш олиб борилаётганлигини далаларни бир кезган киши дарҳол пайқаб олади.

Бу йил чигит экиш эрта ва қисқа муддатда сифатли ўтказилди. Уруғлик ернинг ўз нами билан тўла, бир текис ва қийғос ундириб олинди. Натижада ғўзанинг биринчи парваришини ҳам барвақт бошлаб юбориш имконияти яратилди. Бир томонда звено бошлиқлари — механизаторлар ғўза қатор ораларини кўндалангига қирқиб, яшил квадратлар ҳосил қилмоқдалар. Иккинчи томонда ёш ниҳоллар 6—7 сантиметр чуқурликда культивация қилинаяпти.

Ён томондаги карталарга қарасангиз, колхозчиларнинг ёпирилиб ишлаётганини кўрасиз. Уларнинг ҳар бири қозиқ қоқилиб, ажратиб берилган ўз ерларида бир вақтнинг ўзида ғўзани ягана қилиш, бўш қолган уяларга чигит ташлаш, уялардаги баъзи ёввойи ўтларни юлиб ташлаш каби уч ишни бажариб кетмоқдалар. Айниқса Икром Хожиматов, Рўзибой Ботиров, Омон Ҳамроев ўртоқлар бошлиқ звено аъзолари бу соҳада бошқаларга намуна кўрсатмоқдалар.

Шу кунларда далаларда культиватор осилган 32 та трактор ҳайқириб ишламоқда. Шулар кучи билан ҳозиргача колхоздаги пахта майдонининг ярмидан кўпида яшил квадратлар ҳосил қилинди. 300 гектарча ердаги ғўза ягонадан чиқарилди.

— Биз ғўзанинг биринчи парваришини 10 майгача тамомламоқчимиз, — дейди колхоз раиси ўртоқ Миразиз Рўзиматов.

— Бу йил чигит экишдан олдин ўғитдан, микроэлементлардан қандай фойдаланилди? — сўрадик биз раисдан.

— Ҳамма майдонга чигит янтарь кислотасидан фойдаланиб экилди. Чигит тез ва ёппасига дуркин униб чиққанлигининг боиси шундан бўлса керак. Кўп хўжаликларда чигит экиш билан бир вақтда ўғит берилаяпти. Биз шароитни, яъни еримизнинг тошлоқ бўлганлигини ҳисобга олиб, ўғитни чигит экишдан олдин солдик. Бир неча йилдан бери бу тажриба бизнинг шароитимизда яхши натижа беряпти.

— Ҳозир ягана вақтида ҳар гектар ерда ўрта ҳисобда қанчадан кўчат қолдириляпти?

— Кўп йиллик тажрибамизга асосланиб, 91 минг туп кўчат қолдиряпмиз. Чунки юқори ҳосил кўчатдан чиқади. Бироқ жуда қалин бўлиб кетса ҳам нафи кам бўлади. Пахта ўрнига ғўзапоя битади. То пахта пишиб етилгунча ҳар гектар ерда 75—80 минг тупдан кўчат қолса, мўлжалимиздаги ҳосилни бемалол олишимиз мумкин. Сир эмас, механизаторларимиз қанчалик моҳир бўлмасин, маълум миқдорда кўчат нобуд бўлиши турган гап. Буни ҳозир сарҳисоб қилиб иш тутмаган деҳқон кейин панд ейиши мумкин.

Колхозчиларнинг ёпирилиб, астойдил ишлаётганларини кўриб, хушнуд тортади киши. Бизнинг ҳам улар ишига қараб завқланаётганимизни кўрган раис яна гап бошлади:

— Кўрдингизми, одамларимиз ерларни қадрлайдиган бўлиб қолдилар. Бу бежиз эмас. Ахир ўтган йили колхоз бўйича ҳар гектар пахта майдонидан 1290 сўмдан даромад олинди. Бу чакана даромад эмас. Мана буни элнинг ризқи, колхозчиларимизнинг ризқи, деймиз.

Кенг, бепоён далаларда баҳорнинг ёқимли шабадаси эсмоқда. Шонли партиямизнинг XXIII съезди чизиб берган йўлдан дадил бораётган қишлоқ меҳнаткашлари ёш ниҳолларни кўз қорачиғидай авайлаб асраб парвариш қилмоқдалар. Янги беш йилликнинг янги ҳосилини етиштириш учун ана шундай қизғин кураш олиб бормоқдалар.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Суратда: (чапда) колхоз даласида ғўза қатор ораларини кўндалангига кесиб квадратлар ҳосил қилиш пайти. (Ўнгда) илғор звено бошлиғи, механизатор ўртоқ Т. Исроилов.
А. Абалян фотоси.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ АМАЛДА

> СОВЕТЛАР ФАОЛИЯТИДАГИ МУВАФФАҚИЯТ УЛАРНИНГ ИШИГА КЕНГ ХАЛҚ ОММАСИНИ ТОРТИШГА КЎП ЖИҲАТДАН БОҒЛИҚДИР. ШУ ЖИҲАТДАН ҚАРАГАНДА, ХАЛҚ КОНТРОЛИ ОРГАНЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ КАТТА. ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ УЛАРНИНГ ИШИГА ҲАМИША ЙУЛ КЎРСАТИБ ТУРИШЛАРИ, УЛАРГА ҲАР ТОМОНЛАМА ЁРДАМ ВА МАДАД БЕРИБ ТУРИШЛАРИ ЛОЗИМ.
>
> (Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг КПСС XXIII съездига ҳисобот докладидан.)

РЕЗЕРВЛАР БЕҲИСОБ

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди қабул қилган Директивалар техника тараққиётини янада ривожлантириш ҳисобига меҳнат унумдорлигини кескин кўтариш вазифасини қўйди. Ҳозир бирорта саноат корхонаси йўқки, унда юзлаб қудратли техника инсон меҳнатини енгиллаштираётган бўлмасин. Лекин ҳали фойдаланилмаётган резервларимиз кўп.

Тошкент область халқ контроли комитети область саноат корхоналарида машина ва ускуналардан фойдаланиш қай аҳволда эканлигини кўриб чиқди. Кўпгина корхоналар кейинги йилларда техникадан унумли фойдаланиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштиришга эришган. Бироқ корхонанинг асосий фонди бўлган станок ва ускуналардан фойдаланишда резервлар тўла ҳисобга олинмаётганлиги, уларнинг фойдали иш коэффициенти паст эканлиги меҳнат унумдорлигини пасайтириб юбораётир. «Ташсельмаш», «Узбексельмаш», «Ташавтомаш», «Ташхимсельмаш», трактор йиғув заводи ва Янгийўлдаги «Нормаль» заводларида ўтказилган текширув натижасида йирик камчиликлар аниқланди. Мазкур корхоналар давлат планларини тўлдирганлари ҳолда станок ва ускуналардан иложи борича тўла фойдаланиш ва шу йўл билан маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш устида бош қотирмаяптилар. Техникавий-ташкилий тадбирлар ишлаб чиқаришга жорий қилинмай қоғозда қолиб кетмоқда. Юқоридаги 6 корхонада жами бўлиб 3851 дона металл қирқиш станоги борлиги аниқланди. Шулардан асосий ишлаб чиқариш корпусларида ўрнатилгани 2467 донадир. Ёки бу 64 процентни ташкил этади. Шулардан ишлаб чиқариш программасига киритилганлари 2104 дона. Ёки 54 процент. Қолган 46 процент металл қирқиш станоклари ёрдамчи цехларга ўрнатилган бўлиб, уларнинг иш унумидан тўла фойдаланилмаётир.

Асосий ишлаб чиқаришда бўлган ускуналардан фойдаланиш ҳам ёмон аҳволда. «Ташсельмаш», «Узбексельмаш», «Ташавтомаш» ва трактор-йиғув заводларида ускуналар икки сменада ишлатилгани ҳолда ускуналарни тўла қувват билан ишлаши таъминланмаётир. Станоклар қувватидан фойдаланиш даражаси паст. Мазкур заводларда у 0,4—0,6 дан ошмаяпти.

Юқоридаги корхоналарнинг раҳбарлари, айниқса инженер-техник ходимлари бундай аҳволга чидаб келаётганликлари кишини таажжублантиради.

Станок ва ускуналардан сарфланаётган ҳар бир сўм ҳисобига фойда олиш даражаси ҳали жуда паст. Масалан, асосий ишлаб чиқариш фондларининг ҳар бир сўмига «Ташсельмаш» заводи 1 сўм 56 тийин, «Узбексельмаш» заводи 2 сўм, трактор-йиғув заводи 4,5 сўм ва «Ташавтомаш» заводида эса 5 сўм 8 тийин фойда олинмоқда. Бу нотекислик бартараф этилганда, барча корхоналар сарфланаётган ҳар бир сўм асосий фонд ҳисобига кўпроқ фойда олиш учун ҳаракат қилганларида экономикамиз янада юксалган бўлур эди.

Корхонанинг ҳар бир квадрат метридан унумли фойдаланиш ҳам катта аҳамиятга эга. Бу масалада ҳам ҳархилликлар бор. «Ташавтомаш» заводида ҳар квадрат метр ишлаб чиқариш майдонида 347 сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилса, «Узбекхлопкомаш» заводида 911 сўм, «Ташавтомаш» заводида эса 1113 сўмлик маҳсулот олинади. Бундай фарқ корхоналарнинг резервлари битмас-туганмас эканлигидан далолат бериб турибди.

Станок ва ускуналарни модернизация қилиш, меҳнат унумдорлигини оширишнинг асосий омилларидан биридир. Текширилган заводларда бу соҳада ҳам жиддий камчиликлар борлиги аниқланди. Ўтган йили «Ташсельмаш» заводи 66 та станокни модернизация қилиш учун 24 минг 200 сўм сарфлаган эди. Бироқ, бу модернизация расмиятчилик учунгина амалга оширилганлиги сабабли фойда бермади. «Узбексельмаш» заводи инженер-техник ходимлари 33 та станокни модернизация қилишга 21 минг сўмдан ортиқ маблағ сарфлади. Олинган фойда эса 900 сўмдан ошгани йўқ. Шунингдек, «Ташсельмаш», заводида ҳам модернизация қилинган 70 станок учун 11 минг 200 сўм сарфланиб, фақатгина 2100 сўм фойда кўрилди, холос. Машина ва ускуналарнинг самарадорлигини оширишга бундай муносабатда бўлиш корхона экономикасига ҳеч қандай наф етказмайди.

Станокларнинг сменалараро бекор туриб қолиши вақти мазкур корхоналарда 10—20 процентдан ошиб кетмоқда. Бу эса фойдали иш коэффициентига таъсир кўрсатмай қолмайди. «Ташсельмаш», «Ташхимсельмаш» заводларида баъзи станоклар смена давомида атиги 4—5 соат ишлатилади, холос.

Машина ва ускуналарни ўз вақтида ремонт қилиш улардан узоқ муддат фойдаланишнинг гаровидир. Айниқса металл қирқиш станоклари планли равишда ремонт қилиб турилиши лозим. Ўтказиладиган капитал ремонт сифатига жиддий эътибор берилмаётир. Машиналарнинг ишлаш аниқлиги текшириб турилмайди. Бунинг оқибатида брак маҳсулот тайёрланяпти. Ҳар бир металл қирқиш станогини ҳисобда кўрсатилган муддатларда ремонт қилиш машина паркидан унумли фойдаланишда катта роль ўйнайди. «Ташсельмаш» заводида норма бўйича йилига 12 процент ускуна капитал ремонтдан ўтказилиши керак. Аслида эса икки баравар кўп машина капитал ремонт қилинади. Бу эса кўплаб моддий маблағ сарфлашга олиб келяпти.

Ўрнатилмай ётган станок ва ускуналар корхонага фақат зарар келтиради. Жонсиз капитал бўлиб корхона экономикасини орқага тортади. Биргина Янгийўлдаги нормал заводида 24 та ускуна кераксиз ётибди. Бу эса 45 процентни ташкил этади. Худди ана шундай аҳволни текшириб ўтказилган бошқа корхоналардан ҳам кўриш мумкин.

Саноат корхоналари халқ контроли комитетлари машина ва ускуналардан унумли фойдаланиш, уларни ўз вақтида ремонт қилиб туриш каби масалалар билан кун сайин шуғулланмоқлари керак. Ҳар бир машинанинг унумдорлиги ҳеч бўлмаганда бир процентдан ошса, областимиз саноат корхоналари миллионлаб сўм даромад қилган бўлади. Аксинча, фойдаланилмаётган ускуналар, меҳнатни ташкил этишдаги камчиликлар корхоналарга ва умуман экономикамизга жуда катта миқдорда зарар келтиради. Кўп сонли халқ контролерлари техника жонкуярлари вақти-вақти билан станоклар паркидан фойдаланиш масалаларини текшириб туришлари, контролерлар группа ва комитетларида муҳокама қилишлари керак.

С. АҲМЕДОВ,
Тошкент область халқ контроли комитети раисининг ўринбосари.

АВТОПАРКДА ТАРТИБ БЎЛАДИМИ?

Комсомол майдонининг 32, 36, 39-ва бошқа автобуслар тўхтайдиган жойига борсангиз:

— Ҳой, биродар, мактабга борадиган машина нега анчадан бери йўқ?

— Овқатланишга кетишган.

— Ҳамма ишдан қайтаётган пайтда Оқ тепанинг автобуслари қайга ғойиб бўлишаркин?

— Захга борадиган машина нега кам?

— 47-автобус бўладими?

— Ҳайдовчилар кечки овқатга кетишган,— деган сўзларни эшитасиз.

Йўловчилар ранжиб, ҳайдовчиларга мурожаат қилишса: «График шунақа» деб жеркиб берадилар. Бироқ қачон қараманг. Комсомол майдони билан, Охунбобоев номли майдон оралиғидаги ошхона яқинида ўндан ортиқ автобуснинг тизилиб турганини кўрасиз.

Мана, 39-автобус остановкага келиб тўхтади. Одамлар бир зумда жойлашиб ҳам бўлишди, лекин ҳайдовчи бамайлихотир ўта берди.

— Ўртоқ, юрсангиз бўларди?

— Графикда ҳали вақт бор.

— Ия, бу қанақа график, ахир машина тўлиб тошди-ку!

— Сизнинг ишингиз бўлмасин, биз графикка асосан юрамиз.

Машина тирбанд бўлганда ҳайдовчи газни босади... Комсомол майдони, катта ҳовуз, дарвоза... автобус ҳеч қаерда тўхтамайди.

— Кўкчада тушадиган борми? Машинани учириб кетаётиб сўрайди ҳайдовчи. Бу ерда тушадиганлар бўлмаса тўғри охирига жўнайди.

Оралиқ тўхташ жойларида автобус кутганлар ғижиниб қолишаверади.

Мабодо шу маршрутларга хизмат қилувчи 3-автобус парки директори С. Каюрин, бош инженери М. Жданов, эксплуатация бўлими бошлиғи Л. Кристалович ўртоқларга мурожаат қилгудек бўлсангиз, автобуслар камчилигидан шикоят қилишади. Ҳайдовчилар ўз вазифаларини сидқидилдан бажаришаётганлигини уқтирмоқчи бўлишади.

Октябрь район халқ контролерлари автопарк ишини текширганларидагина ҳақиқий аҳвол намоён бўлди.

Кейинги вақтларда автобус паркига 13 та янги машина ажратилди. Автобуслар яхши қатнасин деб йўллар тузатилди. Автобус тўхтайдиган жойлар махсус жиҳозланди. Автобазага нимаики керак бўлса ҳаммаси бериб турилибди.

Хўш, ана шу имкониятлардан автопарк коллективи қандай фойдаланяпти? Йўловчиларнинг ҳақли талабини қондириш учун автопарк раҳбарлари қандай чоралар кўришяпти?

Директор ўзи кўкларга кўтариб мақтаган ҳайдовчилардан 28 кишига ўтган йили маъмурий чора кўрди, бир ходимни вазифасидан пастлаштирди. Лекин, буни билан иш яхшиланиб қолармиди.

Биргина ўтган йили автомобилларнинг сабабсиз бекор туриб қолиш вақти 51 минг 936 машина-соатга етди. Бундан автопарк 155.8 минг сўм зарар кўрди. Пландагига қараганда 11 минг 648 километр кам йўл босилди. Автобуслар йўлга чиққан вақтида бузуқлиги аниқланиб гаражга қайтиб келиш ҳоллари кейинги 11 ой мобайнида 9 минг мартадан ошиб кетди.

Буларнинг ҳаммаси автомашиналарни ўз вақтида профилактик ремонт қилинмаганлиги, техник кўрикдан вақтида ўтказилмагани оқибатида рўй берди. Автопарк бош инженери М. Жданов ва эксплуатация бўлими бошлиғи Л. Кристалович ўртоқлар давлат томонидан қанчадан-қанча маблағ сарфланиб тайёрланган машиналарни эҳтиётлаб ишлатиш ҳақида ўйламадилар. Ишга ўта бепарволик билан қарадилар. Уларнинг хўжасизлиги давлатга қимматга тушди. Йўловчилар транспортга ёлчимади.

Республикамиз корхона ва ташкилотлари коллективлари Москва ва Ленинград корхоналарининг материал ва моддий ресурсларни тежаб-тергаб сарфлаш учун бошланган ватанпарварлик ҳаракатига қўшилиб, барча соҳаларда тежамкорлик учун курашаётган бир пайтда С. Каюрин бошлиқ автопаркда исрофгарчиликка йўл қўйилмоқда. Кейинги етти ой ичида нормадагидан 8,43 процент ортиқ ёнилғи сарфланди. Бу эса, 191 минг 200 литр деган сўз. Пулга чаққанда 8 минг 777 сўм бўлади. Бунинг боиси шуки, автопарк раҳбарлари ялпи тушум планини бажариш мақсадида автобусларни заказ-нарядларга бериб юбора берадилар. Шунинг учун ҳам ўтган йили ялпи тушум плани 103,3 процент бажарилгани ҳолда шаҳар аҳолисига хизмат кўрсатиш 96,6 процентда қолиб кетди.

Кондукторсиз ишлайдиган автобусларнинг айрим ҳайдовчилари йўловчилардан пулни нақдгина олиб, кассага топширмаётганлиги натижасида ўтган йил 132 минг 170 сўм пул кассага кам тушган.

Шуниси ачинарлики, автопарк раҳбарлари дўппи тор келгач, хатоларни бўйинларига олишади-ю, лекин ишда ўзгариш ясашмайди. Автопарк иши Октябрь район халқ контроли комитетида ўтган йил кўрилган, бошлиқлар огоҳлантирилган эди. Бироқ иш эскича қолаберди. Ниҳоят, шу йил февраль ойида халқ контроли комитети ўз қарорининг бажарилишини қайта текширганда аҳвол аввалгидан ҳам баттарлиги маълум бўлди. Халқ контроли комитети автопарк эксплуатация бўлими бошлиғи Л. Кристаловични вазифасидан четлаштирди. Директор С. Каюрин ва бош инженер М. Жданов ўртоқларга ойлик иш ҳақи миқдорида жарима солди. Улар берган ваъдага ҳам мана икки ой бўлиб қолди, лекин йўловчилар яна ўша эски гапларни айтиб юрибдилар. 3-автопаркда қачон тартиб ўрнатилади.

Ғ. АБДУРАСУЛОВ,
Октябрь район халқ контроли комитетининг раиси.

Ш. ҚОСИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Тошкентдаги инструменталь заводи халқ назоратчилари ишлаб чиқаришни яхши йўлга қўйиш, меҳнат унумдорлигини оширишда дирекция ва партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Сурат: (чапдан) халқ назоратчиларидан Мансур Собитов ва Маҳмуд Аҳмедов ўртоқлар заводда тайёрланган инструмент деталларининг сифатини текшириб кўрмоқдалар.

А. Палехов фотоси.

НАЗОРАТЧИЛАР ЁРДАМИДА

Совхознинг учинчи бўлимида эса, далага маҳаллий ўғит ташиб чиқаришга зўр берилди. Ўғит мўл ҳосилнинг гарови эканлигини амалда бир неча бор синаб кўрган деҳқонлар кундан-кунга ғайрат қилишди.

Қўйлар қишловдан чиққанлиги учун қўтонларда кўплаб қий тўпланиб қолган эди. Бу қийларни далага чиқаришни тезлаштириш мақсадида тракторчи Раззоқ Тилемесов ҳам ишга жалб қилинди. У учинчи бўлим ерларига 60 километрлик масофадан маҳаллий ўғит ташиб келтирди.

Лекин унга маош ёзилаётган пайтда экономист Жўра Қўчқоров негадир ўйланиб қолди. Раззоқ-ку «Белорус» тракторида ўғит ташияпти. Нега унга «ДТ-24» тракторида ишлаган ҳисобидан ҳақ ёзилмоқда? Бундай бўлиши мумкин эмас, ахир. Негаки бу трактор олис масофадаги бундай ишни бажаришга мўлжалланган эмас. Ёки Раззоқ ортиқча ҳақ оламан деган ниятда ҳисобчини чалғитганмикан?!

Халқ назоратчиси Жўра Қўчқорбековнинг шубҳаси тўғри бўлиб чиқди. Буни қарангки, бўлимнинг ҳисобчиси ҳам вазифасига лоқайдлик билан қарабди, Раззоқнинг айтганини текшириб кўрмай, унга «ДТ-24» тракторида ишлаган ҳисобида ҳақ ёзибди.

Раззоқ ҳам, бўлим ҳисобчиси ҳам кўмаклашувчи группа аъзолари ўртасида қилмишларига иқрор бўлишди. Кўпчилик уларнинг айбини бўйнига қўйди. Ҳар иккиси ҳам қаттиқ огоҳлантирилди. Бир тракторчининг икки кунлик иш ҳақига ортиқча тўланаётган 24 сўм пул ушлаб қолинди.

Совхозимизда Жўрабойга ўхшаган назоратчилар кўп. Улар совхоз дирекцияси, партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларига асосан партия-давлат контролининг халқ контроли комитетига айлантирилиб, қайта ташкил этилиши айни муддао бўлди. Назорат ишларига кўпчиликни кенг жалб этиш учун янада имконият яратилди.

Ҳозирги пайтда назоратчилар сони ишлаб чиқариш илғорлари ҳисобига 56 кишига етган. Улар қурилишда, чорвачилик бригадасида, марказий ремонт устахонасида, автомобиль гаражида, идора аппаратида ва далачилик бригадаларида иш олиб боришяпти.

Булардан ташқари бригадаларда 20 та пост ташкил қилинган. Пост аъзолари вақти-вақти билан совхоз халқ контроли комитетига ҳисоб бериб турадилар. Ҳозирги пайтда улар кўмаклашувчи группа аъзолари билан биргаликда сабзавот экиш ишларининг боришини кузатмоқдалар. Гектарларнинг тўла бўлиши, дастлабки парвариш ишларининг намунали ўтказилишига ҳисса қўшмоқдалар.

Совхоз партия комитети халқ назоротчиларининг ишига яқиндан ёрдамлашади. Назоратчилар томонидан бирор масала кўтарилса, дарҳол бу масаланинг муҳокама қилиниши ва тегишли чора тадбир кўрилиши таъминланади. Бундан руҳланган назоратчиларимиз янада активлиқ кўрсатиб, ташаббус билан ишлашга ҳаракат қиладилар.

Биз қатъий қилиб тузилган план асосида иш олиб борамиз. Дала ишларининг қандай йўлга қўйилаётганлигидан ташқари фермада ҳисоб-китоб, санитария ҳолатининг қай аҳволдалиги ҳам доимий диққат-марказимизда бўлади.

Халқ назоратчилари эл мулкининг кўз қорачиғидай асралиши, совхоз бойлигига бойлик қўшиш мақсадида бундан кейин ҳам куч ва ғайратларини аямайдилар.

Т. ШОИСМОИЛОВ,
Калинин районидаги «Тошкент» совхози халқ контроли комитетига кўмаклашувчи группа раиси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„ТОШОТАР“

Шундай сарлавҳа билан босилган мақолада Олмалиқ пиво заводининг бош бухгалтери А. Комлеванинг ножўя ҳатти-ҳаракатлари танқид қилинган эди. Шу материал юзасидан бўлган текширув натижалари ҳақида шаҳар партия комитети қуйидагиларни билдирди.

«Мақола завод партия, комсомол ташкилоти вакиллари, инженер-техник ходимларининг иштирокида касаба союз комитетининг кенгайтирилган йиғилишида муҳокама қилинди. Муҳокамада «Узпивтрест» вакиллари ҳам иштирок этишди.

Йиғилиш қатнашчилари газета танқидини тўғри деб топишди. Бухгалтерия ҳисоб-китобини издан чиқаргани, маъмуриятга асоссиз туҳмат қилиб, ишлаб чиқаришга салбий таъсир кўрсатгани ҳамда меҳнат интизомини бузгани учун Комлева ишдан бўшатилди».

В. МУҲАМЕДОВ,
Олмалиқ шаҳар партия комитетининг секретари».

ПРИНЦИПСИЗЛИК

Иван Прокудин корхонада 9 йил ишлади. Тошкент қурилиш техникумини битириб келган кезлари завод қурилиши эндигина бошланган эди. Трестдан уни капитал қурилиш бўлимига бошлиқ қилиб юборишди. Заказчи сифатида пудратчилар ишини назорат қилиб юрди. Дастлабки корпуслар, цехларни қабул қилиб олди, сўнг шпал цехига технолог бўлиб ўтди. Ғайрати чакки эмас экан, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтини ҳам битириб олди. Мана энди у завод бош инженери.

«Бу йигит шу ерда улғайди. Зора ўз корхонаси учун жон куйдирса» деб ўйлашганди ўшанда трестдагилар. Дастлаб И. Прокудин ёмон ишламади. Маҳсулот сифатини ошириш устида кўп қайғурди. Лекин фақат бир ёқлама иш юритгани ёмон бўлди-да. Пировардида қўшимча исрофгарчиликларга йўл қўйди. Завод ҳовлиси чиқитга чиққан бетон қоришмаси билан тўлиб кетди. Уни Чирчиқ дарёси соҳилига ташийвериб, шоферларнинг тинкаси қуриди.

Биргина ўтган йили завод бўйича 1359 тонна цемент қўшимча сарф бўлиб кетди. Ўн ой давомида шпал цехининг ўзида исроф бўлган цемент 12 минг 718 сўмликни ташкил этди.

— Волга цемент заводи юборган цементнинг активлиги пастроқ бўлгани учун нормадагидан кўпроқ цемент сарфлашга мажбур бўлдик-да, — дейди И. Прокудин ўзини оқламоқчи бўлиб.

Аслида эса С-56-1 типли ҳар бир шпал учун нормадаги 0,101 кубометр ўрнига 0,107 кубометр бетон қоришмаси сарфланаверган. Лаборатория мудири Д. Гольденберг ҳам, бош инженер И. Прокудин ҳам исрофгарчиликни кўрсаларда ҳеч қандай тадбир белгиламаганлар.

—1830 сўмлик транспортёр лентаси, 1850 метр трос, 5 та электродвигатель, доимий токда ишловчи 6 та генератор нима учун барвақт ҳисобдан чиқариб юборилди?

— Ишга яроқсиз бўлиб қолганидан кейин нима қиламиз сақлаб. Қўл қўйиб бердим, металл ломга топшириб келишди,—деди бош инженер. — Улар арзимаган нарсалар. Пули ҳам катта эмас.

—214 тонна металлнинг исроф бўлишига ким айбдор?

—Бош инженер материал учун жавобгар эмас.

— Сиз раҳбарлик қилган техника совети йил бўйи нима иш қилди?

—...

Завод рационализатор ва ихтирочилари, коммунистлар кўп марта турли хил таклифлар билан бош инженер раҳбарлигидаги техника советига мурожаат қилдилар. Лекин бу таклифларнинг барчаси юлдуз кўрмай сўнди. Шпалларни қабул қилиб олувчи инспектор Маминнинг ҳар бир шпал учун бетон қоришмаси сарфиётини 5 процентга камайтиришга қаратилган таклифи муҳим эмасмиди? Слесарь Михайловнинг резинали диафрагмалар ясаш ҳақидаги таклифи-чи? Бу коммунистлар маҳсулот таннархини арзонлаштириш, сифатини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш устида қайғиришган эди. Электрик Згадов, арматурачи Ялалов, слесарь Карагаев ўртоқларнинг таклифларини ҳам бош инженер бир мирига олмади. Улар ҳам исрофгарчиликнинг олдини олмоқчи бўлишганди. Биргина арматура цехида ҳар ойда 10—12 тонна металл исроф бўлаётганини кўриб, жонлари ачиган эди.

И. Прокудин коллективдан ажралиб қолди. Дўстлар маслаҳатига қулоқ солмади. Заводнинг янги директори Н. Ортиқхўжаев уни бир неча бор огоҳлантиришига қарамай бош инженер ишда бурилиш ясамади. Трест раҳбарлари заводдаги аҳволни сезишса ҳам, бирор ёрдам кўрсатишмади. Сўнг завод директори бош инженерни ишдан четлаштиришга мажбур бўлди. Бу «ўзбошимчалик» трест бош инженери В. Лукашевнинг иззат-нафсига тегди шекилли у дарҳол телефонограмма юбориб Н. Ортиқхўжаевдан буйруқни бекор қилишни талаб этди. Сўнг шундай мазмунда трест бошлиғи Б. Алёхин заводга телеграмма йўллади. Трест билан завод ўртасида шу тариқа ёзишмалар бошланиб кетди. Бу ойлаб давом этди. Ҳозир Прокудин иши юзасидан йиғилиб қолган қоғозлар каттагина бир папкага айланган.

Трест раҳбарлари эса асосий масаладан четлашиб, завод директори билан узоқ вақт тортишиб юрдилар. Ваҳоланки бунинг ўрнига камчиликка йўл қўйган ходимга чора кўришлари, ишчилар кўз олдида ҳақиқатни юзага чиқаришлари керак эди. Лекин «Азтранспром» тресті бошлиғи Б. Алёхин ҳам, бош инженери В. Лукашев ҳам бундай қилишмади. Аксинча Н. Ортиқхўжаевни жазоладилар. И. Прокудинни эса охири ўз аризаси билан завод бош инженери вазифасидан озод қилиб, трестнинг ишлаб чиқариш-техника бўлимига старший инженер қилиб тайинлашди. Гўё шу билан барча иш ҳал бўлди қўйди.

Бу принципсизлик завод коллективини ҳайратда қолдирди. Кимнинг айби билан минглаб сўмлик маблағ ҳавога соврилди? Бу ишчилар учун ҳамон қоронғи. Трест раҳбарлари бу сирни очишлари, айбдорлар жазоланиши лозим. Шунинг билан бирга Сергелидаги темир-бетон шпаллари ва конструкциялари заводини малакали кадрлар билан таъминлашга алоҳида эътибор билан қарамоқ керак. Ҳамон бу ерда тажрибали технологлар, техника контроли бўлими ходимлари етишмайди. Ҳозир корхона ялпи маҳсулот бўйича планларни бажараётган бўлса-да, аммо ассортиментлар бўйича топшириқ адо этилмаяпти. Трест бошлиқлари, қоғозбозлик ўрнига ишлаб чиқаришдаги ана шундай камчиликларни тугатиш чораларини кўришганда халқ хўжалиги бундан кўпроқ манфаатдор бўлар эди.

Ж. НОСИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Б. ПЎЛАТОВ,
«Ленинчи» газетаси ходими.

ЎЗБЕКИСТОНДА БЕЛОРУССИЯ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

ЛЕНИН ҲАҚИДА ШЕЪРЛАР

Алесь ЗВОНАК

Белорус шоири

I

Кўзларим олдида қадрдон сиймо,
Тирик ҳис этаман боққанда ҳар гал,
Ёнимда тургандай жилмайиб гўё,
Чиқиб келаётган каби минбарга.
Гўё бир зум ўтар ва олам бўйлаб
Мағрур янграб кетар доҳий овози,
«Интернационал» қўшиғини куйлаб,
Оёққа қалқади ишчи дунёси.
Баҳор нафасини ҳис этиб диллар,
Озодлик сасидан уйғонар жаҳон.
Қуллик занжирида эзилган эллар
Умид кўзин тикар Кремль томон.

II

Кўзларим олдида қадрдон сиймо,
Олға ташланган қўл, ўйчан кўзлари.
Ёнимда тургандай жилмайиб гўё,
Биздан ажралмаган, ажралмас ҳали.
Ҳа, у ҳеч ўлмаган, тирикдир ҳамон,
Ҳар ишда, ҳар кун у ёнимиздадир.
Етаклар у бизни зафарлар томон.
У бизнинг қалбимиз. жонимиздадир.
Йиллар уни биздан элтса-да, йироқ,
Кун сайин у бизга қадрдон, яқин,
Кундан-кун ўрнашар қалбга чуқурроқ,
Азизроқ бўлади бизга кун сайин.

III

Кўзларим олдида қадрдон сиймо,
Гўёки гранит кўксида у жон.
Қаршимда турар у тирикдай гўё,
Одамлар ичра энг одамий инсон.
Юзимга урилар иссиқ нафаси,
Меҳри юрагимга берар ҳарорат.
Қулоғим остида янграйди саси,
Оташин сўзлари қалбимга қувват.
Доҳийни ўйлайман, бутун қалбимдан
Шон тўла умрига қилурман ҳавас.
Ҳаётим, меҳнатим,
виждоним билан
Мен унга заррача ўхшай олсам бас!

Эркин ВОҲИДОВ таржимаси.

Пимен ПАНЧЕНКО

ЙЎЛДА

Шамол эсар, ёруғ ой шуъласида
Заранг баргчалари чиқарар нидо,
Ой нурида минг бир тўлғаниб,
Ўрмон уйғонади бериб акс садо.
Ҳосили ўрилган экинзорларда
Елда учиб юрар янтоқ поялар.
Пастлаб ўрар кўк туман парда,
Йўл тонгдан оёқни куйдириб ялар.
Толлар туман ичра. Симёғочлар
ҳам
Қирқ чақирм ичкари киргандек
гўё.
Столба симлари кўринар шу дам
Тортилган сингари юлдузлар аро.
Карвон йўли алвон нурлар ичида,
Гоҳо гумбурлайди, гоҳ сокиндир у.
Гоҳ юлдуз нурида, гоҳ фар
ёғдусида,
Машина изини қоплар қоронғу.
Кузимиз, ишимиз шаънига асил —
Қўшиқларим қанот ёзади чексиз.
Муддатдан илгари йиғилар ҳосил.
Шарафга чулғанар ҳур
меҳнатимиз!

Ю. ШОМАНСУР таржимаси.

ЯҚИНДА чорвачилик ходимларининг катта бир группаси СССР орден ва медаллари билан мукофотланди. Суратда «Главзаготскотооткорм»нинг Тошкент марказий базаси ходимларидан (чапдан) база директори С. Аъзамхўжаев, М. Григорьева, М. Қосимов ва А. Абдувалиев ўртоқлар.

А. Абалян фотоси.

Борис Сачанка

(белорус ёзувчиси)

САБОҚ

ҲИКОЯ

МЕНИ ИЛГАРИГИДЕК севишингни, бундан буён ҳам менсиз яшай олмаслигингни айтибсан. Ким билади, эҳтимол бу гапинг ростдир... Ишонмасдан иложим йўқ, чунки авваллари менда ҳам шундай фикр туғиларди. Йўқ, йўқ, мен бу гапларни ўйлаб чиқараётганим йўқ. Сенинг уйланганингни эшитганимдан сўнг, бошимдан кечирганларимни ҳикоя қиляпман. Бироз тўхта, бу воқеа қандай содир бўлганини эслаб олайчи...

Мактаб. Ўнинчи синф. Хайрлашув кечаси. Ўша кечадаги вальсларнинг куйи ҳам аллақандай бошқача, ўзимиз ҳам шод ва ҳаяжондан маст эдик. Эсингдами, ўқитувчиларимиз ва синфдошларимиздан уялмай ҳамманинг кўзи олдида танца бўлаётган синфдан чиққанимиз? Уялмасдан деяпманми? Ахир эшик олдида директор билан тўқнаш келиб қолганимизда, мен ўзимни йўқотиб қўяёздим..

— Володя! — деб шивирладим. — Яхшиси биз ҳам танца тушақолайлик. Бизга ҳамма қараяпти, — дедим.

— Жуда қизиқсан-да, ахир биз битирувчилармиз, — товушингда мулойимлик ва хурсандлик сезилиб турарди. Биз осойишта ва сокин, уйқуга чўмган кўча бўйлаб кетдик. Боғимиз олдидаги скамейка ёнига қандай келиб қолганимизни ҳам сезмабмиз. Эсимда, биз бир-биримизнинг кўзимизга узоқ-узоқ тикилиб, дарахтларнинг шивирлашига қулоқ солдик. Кейин бир-биримизга севги изҳор қилиб, уни умрбод авайлаб асрашга қасамёд этдик. Ўшанда сен қандайдир бир меҳрибонлик билан мени қучдинг ва биринчи бор ўпдинг. Шунча йил ўтган бўлса ҳам, у бўса ҳамон эсимда. Ҳозир ҳам кўпинча, кўзларимни юмиб, хаёлан ўша дақиқаларни қайтаришга ҳаракат қиламан. Бу биринчи ва такрорланмас бўса, севиш ва севилмоқлик туйғулари...

Биз бир-биримизнинг пинжимизга кириб дунёда ҳамма нарсани унутган ҳолда тонг-отаргача ўтирдик, иккимиз ҳам жуда бахтиёр эдик.

— Таня! — дединг сен. — Қани энди ҳеч вақт ажралишмасак. Ёнма-ён ўтириб, юрагингнинг уришини эшитиб, хоҳлаган нарсалар ҳақида суҳбатлашиш қандай лаззатли...

Мен сўзингни бўлиб:

— Шошма Володя, ҳамма нарсанинг ўз вақти бўлади, — дердим... Ўша вақтда ҳаёт йўли қанчалик мураккаб эканлигини, у йўл кишини истамаган жойга келтириб қўйишини билмасдим, албатта.

Яширмайман. Яшириб нима ҳам қиламан? Ҳаётда йўлимизнинг бир бўлмаслигидан ҳавотирланиш туйғуси ўша вақтда, институтга имтиҳон топширгандан сўнг пайдо бўлган эди. Толеинг бор экан, сен студент бўлдинг. Мен-чи? Мен ўн еттига тўлгандим. Бу муваффақиятсизлик менга қаттиқ таъсир қилди. У вақтда кўзингга кўринмасликка ҳаракат қилдим, аламимни йиғидан олардим. гўё кўз ёши бахтсизликни ювиб кетар деб ишонган бўлсам керак.

— Ўзингни бунчалик қийнама, Таня, — деган овозингни эшитдим. Ҳаётинг ҳаммаси олдинда. Хоҳиш бўлса бўлгани, қолгани ҳаммаси бўлаверади, — дединг.

Бу гапларни бир неча бор директоримиз оғзидан ҳам эшитганман. Ўша вақтда бу гаплар мен учун бошқача жаранглarди. Бу гапларнинг мазмунини чақиб, аста-секин тингладим.

Кейин... Ҳа, бу ёз тонгида негадир одатдагидан кечроқ уйғондим, туриб деразадан боқдиму, сени кўриб хурсанд бўлиб кетдим. Ҳозиргидек эсимда — сен икки челак сув кўтариб, уйимиз тўғрисидаги кўчани кесиб ўтмоқда эдинг. Бу тонг шунчалик ёруғ, шунчалик оромбахш туюлдики, энг яхши кўйлагимни кийиб, кўчага чиққим келди. Лекин, чўчиб кетдим, бултургига қараганда кўзимга анча салобатли, чиройлироқ кўриндинг. Сен бутунлай шаҳарлик бўлиб кетгандинг, мен эса, негадир шаҳарликлардан қўрқаман.

Лекин бу туйғулар тезда ўтиб кетди. Пичан ўришга кетаётганимда, сени далада учратдим. Колхозимиз йигитлари сингари сен ҳам кенг қулочлаб пичан ўрардинг.

— Шаҳарликлар ҳам пичан ўрса ўрипти-да, бунинг ҳеч ҳайрон қоладиган жойи йўқ, — деб қизлар кулганда кимдир сени оқламоқчи бўлди. Оқшомда, боғимизга келганингда сени аввалгидан ҳам қаттиқроқ севиб қолганимдан ўзим чўчидим. Бу фикримни сенга ҳам айтдим.

— Эҳ, қизиқсанда, — дединг бошингни сарак-сарак қилиб. Сендан яхшиси бўлармиди? Гоҳо лекцияларни ёзмай сенинг ҳар бир сўзингни, юз тузилишингни эслаб ўтираман.

Кейин мени ўпдинг, ўзимни тутолмай мен ҳам ўпдим, Шуларни эслай оласанми?

Леон менга совчи қўйганда, сенга хат ёзгандим. Мен ҳеч вақт унга турмушга чиқишга рози бўлмасдим. Шунчаки сендан бошқа йигитларга ҳам ёқишим масаласига қандай қарашингни билмоқчи эдим. Охирги хатларингда сен жуда сипо бўлиб қолдинг...

«Таня, наҳотки, ҳали ҳам мендан шубҳалансанг, агар сен бошқа бировга турмушга чиқсанг, билмадим, ўзимни нима қиларканман» — дединг.

Мен бу хатингни сақламоқдаман, ҳозир ҳам кўнглим ғамгин ва хижил бўлганда ўқийман.

Кейин... Кейин нима бўлганини эслаб олайчи... Каникулда қандайдир ўйчан ва қовоғинг солиқ бўлиб қайтдинг. Сени боғимизда кутдим, ахир биз ёзишган хатларимизда қайтган кунинг оқшомда учрашишга келишган эдик-да. Сени тун бўйи кутдим. Деворимиз ёнидан битта-яримта ўтгудек бўлса, юрагим қанчалик орзиқиб тушганини билсанг эди. Ким ўтса сен деб ўйлаб, қаршисига чопардим. Қизлар ва йигитлар томошадан сўнг тарқалишди, хўрозлар қанот қоқар, осмонда бирин-сирин юлдузлар сўнарди, сен эса ҳамон келмасдинг...

Биринчи, иккинчи ва учинчи оқшомларда ҳам худди шундай бўлди. Ўзингни мендан олиб қочадиган, мени кузатмаслик учун танцаларни ташлаб кетадиган бўлиб қолдинг. Сен билан сўзлашмасдим. Шундоқ ҳам менга оғир эди. Бир куни ўзимни тутолмай, кимдан хат олаётганингни почтальондан сўрадим. У аёл қўли билан ёзилган конвертни кўрсатди, менга ҳамма нарса аён бўлди.

У қизни институтни битириб ота-оналаринг олдига бошлаб келганингда кўрдим. Сен ҳаммолга ўхшаб чемодан ва ҳар хил сумкаларни устингга ортиб борардинг, у эса, ёнингда мағрур борар, ҳаддан ташқари семиз, янги модадаги прическада эди. У чекарди...

Уни ҳар томонлама кўриб олишга қизиқдим, мени кимга алмаштирганингни билмоқчи эдим, лекин кўз ёшларим қуйилиб келганидан ўгирилиб олдим, уни кўролмадим. Сен ёнимдан ўтиб мен билан ҳатто саломлашмадинг ҳам, Иш кийимимдан ор қилдинг шекилли, хотининг ва ота-оналаринг олдида сўрашишга уялдинг...

Ўша ёз биз бошқа кўришмадик. Энди сен билан учраша олмасдик, шунинг учун, сен келган кун қўшни қишлоққа, холамникига кетдим.

«Кўп хафа бўлаверма, дунёда ўшандан бошқа йигит қуриб қолиптими, қайтага кўзини ўйнатиб, ўйнаб-кулиб юравер», — деди холам.

Лекин мен бундай қилолмасдим. Хотининг ҳаддан ташқари нозик экан, ота-оналаринг яратган қулайлик, тезда унинг жонига тегди.

Мен сени шундай севардимки, бундай севги ҳаётда фақат бир марта, у ҳам бўлса ёшликда бўлиши мумкин эди. Тақдир бир-биримизни учратишга ишончим бўлмаса ҳам, сени барибир севардим.

Шунинг учун бўлса керак, институтга кириш имтиҳонларини топшириш учун келиб, сени учратмагунимча қўлим ҳеч ишга бормасди. Сенинг аввалги ёқимли табассуминг қани, мулойим табассуминг қаёққа йўқолди? Имтиҳон вақтида бошингни қуйи солиб, қаршимда ўтирардинг. Ҳа энди сен домла эдинг. Шунда анча қариб, сочларинг тўкилганини кўрдим. Мен учун сен барибир ўша севимли, ҳам яқин, ҳам йироқ бўлган Володя эдинг...

Мен ҳаяжонланардим. Ҳаяжонланардим эмас, имтиҳон столига яқинлашганим сари кузги япроқдек титрардим. Билет саволларини билиш, ёки бирор нарса гапириш у ёқда турсин, лоақал ўйлашга қурбим етмасди.

— Вежнавец, Сизга қандай савол тушди? — деб сўраганингда, кўз ёшларим аралаш юзимни қўлларим билан беркитиб, югурганимча аудиториядан чиқиб кетганим эсингда бўлса керак. Наҳотки ўша вақтда исмимни унутган бўлсанг?

Бир неча минутдан сўнг зачёт дафтарчамни қизларга олиб чиқиб бердинг. Дугоналарим мени имтиҳондан йиқилиб чиққан бўлса керак, деб ўйлашипти.

— Қўрқоғей, — деди сиртқи бўлимда ўқийдиган қизлардан бири, беш олибсан-ку, яна йиғлайсан.

Нима учун йиғлаётганимни улар қаёқдан ҳам билишсин?

Хотининг машҳур профессорнинг қизи эканлигини ўшанда билдим. Менга ҳаммаси аён бўлди. Сен олим бўлишни, катта шон-шуҳрат орттиришни хоҳлардинг. Йўқ, йўқ, бу ҳақиқатни инкор этма. Мактабдалигингдаёқ мақтовларга сазовор бўлишни истардинг. Сизлар бир-бирингизни севмагансиз, бунга ишончим комил. Сен фақат аспирантурада қолиш учун профессор қизига уйлангансан...

«Энди ажралишдик, ўртада бола ҳам йўқки, куюнадиган бўлсак» — дебсан. Энди ҳаётда йўлингиз ҳам, қизиқишингиз ҳам турлича эмиш.

Нега буни олдинроқ кўрмадинг? Мен буни атайин ёдингга соляпман. Ёшликда айтилган гапларни ҳозир ҳам айтишга қарор қилган бўлсанг, демак сен ҳам анча нарсани эслабсан. Майли, севсанг сева бер, мен манъ этолмайман. Чунки бир неча йилдирки, ўзимни-ўзим қўлга ололмайман.

— Таня, мен катта хато қилдим, бу хатони ҳеч ким кечиролмайди, — деб тан олипсан.

Ундоқ бўлса тағин нима истайсан мендан.

Русчадан Н. РАҲИМЖОНОВ таржимаси.

УСТА ДЕҲҚОНЛАР

КПСС XXIII съезди қарорлари ва партиямиз Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан руҳланган деҳқонлар шу кунларда дала ишларини тобора авж олдирмоқдалар, экинлар ҳосилдорлигини ошириш йўли билан мамлакатга етказиб бериладиган маҳсулотларни кўпайтириш мақсадида барча имкониятлардан усталик билан фойдаланмоқдалар. Янгийўл районидаги Энгельс номли колхоз пахтакорлари ҳам ана шулар жумласидандир.

Бу хўжалик деҳқонларини уста деҳқонлар десак бўлади. Чунки улар пахта ҳосилдорлигини ҳар йили ошириб келмоқдалар. Бундан ўн йил муқаддам колхоз атиги 700 гектар майдонда пахта етиштирар эди. Йил сайин кўплаб янги ерлар ўзлаштирилди. Ҳозир пахта майдонлари 1000 гектардан ошиб кетди. Колхоз ерлари асосан адр ва сойликлардан иборат бўлса-да, ҳар гектар ердан олинаётган ҳосил кишини қувонтиради. Кейинги ўн йил мобайнида колхоз деҳқонлари пахта ҳосилдорлигини 14 центнердан 24 центнерга етказдилар.

Ишнинг кўзини биладиган тажрибали деҳқонлар бошчилик қилаётган бригадаларда эса, ҳосилдорлик 30 центнердан ҳам ошиб кетди. Масалан, ўртоқ Мардон Хўжаахмедов бошлиқ бригадани кўрайлик. Ўтган йили ҳосилдорликни бирданига 8 центнерга оширган, гектар бошига 30 центнердан пахта териб олган бу бригада аъзолари беш йилликнинг биринчи йилида «ҳосилдорликни 35 центнерга етказамиз» демоқдалар. Ҳамма майдонларга оби-тобида экилган чигит бир текис униб чиқмоқда.

Ўртоқ Сотиболди Марқабоев бошлиқ бригада деҳқонлари бу йил 20 гектар янги ер ўзлаштириб, пахта майдонларини 80 гектарга етказдилар. Анчагина янги ер қўшилганига қарамасдан улар ҳосилдорликни бултурги 30 центнердан 35 центнерга етказишга сўз бердилар.

Илгарилари 10—11 центнердан ортиқ ҳосил олинмай келинган звенога моҳир механизатор Холмат Қўзибоев бошлиқ қилиб қўйилганидан кейин ҳосилдорлик бир йилнинг ўзидаёқ 30 центнерга етказилди. Холматнинг ўзи 80 тоннадан ортиқ пахтани машинада териб олди. Звено аъзолари бу йил чигит экишни колхозда биринчи бўлиб тугаллаган эдилар. Ҳозир пайкалларга назар ташласангиз, мурғак ғўза ниҳолларини кўрасиз. Бу ниҳоллар мажбуриятдаги 35 центнерлик хирмондан дарак бериб турибди.

Хуллас, КПСС XXIII съезди Директиваларида кўрсатилганидек, ҳосилдорликни оширишга астойдил киришган бу колхоз деҳқонлари ишни ҳартомонлама авж олдиришга ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозир хўжаликнинг ҳамма ерида чигитни бир текис ундириб олиш ва ғўзанинг дастлабки парваришини эртароқ бошлаб юбориш учун қизғин кураш кетмоқда.

Т. ИМОМОВ.

Чорвадорлар муваффақияти

Жонажон Коммунистик партиямиз XXIII съезди қарорларидан илҳомланиб, меҳнат камарини маҳкам боғлаган Орджоникидзе районидаги «Ленинград» колхозининг азамат чорвадорлари совлиқлардан қўзи олиш социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар.

Планда кўзда тутилган 2797 ўрнига 3151 бош соғлом қўзи олинди. Колхоз бўйича ҳар 100 бош совлиқдан 109 тадан қўзи олинди. Айниқса, Исроил Коқирбоев, Т. Қуттибоев ўртоқлар бош бўлган отарлардаги чўпонларнинг қўлга киритган ютуғи қувончли бўлди. Улар ҳар 100 совлиқдан 115—121 тадан қўзи олдилар.

Колхоз чорвадорлари эришилган ютуқни янада мустаҳкамлаб, баҳорги жун қирқиш кампаниясига намунали ҳозирлик кўрмоқдалар.

ҚЎШНИНГИЗДАН ЎРНАК ОЛМАЙСИЗМИ

Тунов куни зарур юмуш билан бир-бирига ён қўшни икки маҳалладан ўтиб қолдим. Бири — Чемпион маҳалласи, Киров районига қарашли. Иккинчиси — Октябрь районидаги Тараққий маҳалласи. Улар орасини анҳор ажратиб туради, холос.

Мана, Чемпион кўчасидан ўтиб бормоқдаман. Кўнглим ғаш, таъбим хира. Нега десангиз, бу маҳалланинг қайси бурчагига кўз ташламанг: ифлос, йил ўн икки ой кўча бетига супурги тегмаган кўринади.

Кўча ёқалаб катта ариқ ўтган. Ҳай, ҳай, ариқ ёқасига бориб бўлмайди-я. Ахлатхонага айланиб кетибди. 123, 134 ва 135-хонадонлар рўпараси айниқса ачинарли аҳволда: ариқ бўйларида турли чиқиндилар, қоғозлар қалашиб ётибди, маъзава тўкилган. Ариқдан оқаётган сувнинг ифлослигини айтмайсизми?!

Чемпион кўчасининг Қизил карвон проездига кираверишда, магазиннинг орқа тарафида озодагарчиликка чорловчи катта эълон кўзга ташланади. Эълон тагида эса, ахлат уюлиб ётибди.

Чемпион кўчасидаги манзарадан қаттиқ ранжиб, кўприк оша Тараққий маҳалласига ўтдим. Маҳалла аҳолисини озодалик жонкуяри деса бўлади. Кўчалар, майдонлар, ҳовлилар чиннидай тоза, Енгил шабада эпкинида эрка тебраниб турган ёш ниҳоллар дилга ором бахш этади.

Тараққий маҳалласи ўз-ўзидан шундай тоза ва кўркам бўлиб қолгани йўқ, албатта. Маълум бўлишича, тараққийликлар ўзлари яшаб турган ҳовлилари, юрадиган кўчаларининг озода ва обод бўлиши ҳақида ҳар кун қайғуришар экан. Бу ерда тез-тез шанба ва якшанбаликлар эълон қилиниб, маҳалла территориясини тозалаб, санитария аҳволини яхшилаб туришаётганини айтишди. Меҳнатлари зое кетмаганлиги кўриниб турибди. Энди маҳалла аҳолисининг ўзи ҳам, келган меҳмон ҳам хурсанд, дили равшан.

Мана, сизга ён қўшни — икки маҳалладаги икки манзара. Биридан астойдил қувонасиз, биридан қаттиқ ранжийсиз. Чемпион маҳалласи активларига шундай саволимиз бор:

Маҳаллангизни шунақа ҳунук қилиб қўйгани уялмайсизми? Бу ишда қўшниларингиз — Тараққий маҳалла аҳолисидан ибрат олсангиз бўлмайдими?!

Х. КАЗАКОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

«ЗЕМЛЯ» СЕЙСМИК СТАНЦИЯСИ МУКОФОТЛАНДИ

Зилзила Тинч океан соҳилида рўй берган бўлса ҳам, аммо Иркутскдаги сейсмик станция асбоблари бу Ер қимирлашни жуда аниқ қайд қилиб қўйди. «Земля» сейсмик станцияси планетамиз устки қатламининг заррача қимирлашини ҳам магнит лентасига кечаю-кундуз тинмай ёзиб боради. Шу туфайли олимлар Ер қобиғининг чуқур қатламлари қандай тузилганлиги ва қалинлиги тўғрисида фикр юрита оладилар ва ҳатто фойдали қазилмаларни қаердан қидириш кераклигини айтиб берадилар.

«Земля» станциялари мамлакатимизнинг турли жойларида муваффақиятли ишламоқда. «Земля» СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг дипломлари ва медаллари билан тақдирланди. Яқинда Новосибирскда СССР Фанлар академияси Сибирь бўлимининг шу станцияларни кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштирган тажриба заводи инженерлари ва техникларига виставка медалларини топшириш маросими бўлиб ўтди.

ҚАДИМИЙ АНГАРИДАНИНГ СИРИ

Ҳозирги Шарқий Сибирь территориясини бундан бир неча миллион йиллар муқаддам ишғол қилиб турган қадимий ерни олимлар Ангарида деб атаганлар. Бу ернинг ажойиб ҳайвонлари ва ўсимликлари бўлган. Унинг ўрмонларида филлар ва каркидонлар изғиб юрган, дуб ва тисса дарахтлари ўсган.

Кейинроқ Ангарида бир неча иқлимий ҳалокатларни бошидан кечирган. Камида иккита совуқ тўлқин шу территорияни қоплаган деса бўлади. Натижада ҳайвонлар ҳам, ўсимликлар ҳам Жанубга, Шарққа, Ғарбга кўча бошлаган.

Биология фанлари доктори А. И. Куренцов буни шу билан исботламоқдаки, Шарқий Сибирнинг бир қанча районларида Ангарида даврида бўлган ҳайвонларнинг баъзи турлари шу кунгача ҳам сақланиб келмоқда. Шу ҳайвонларга ўхшаш ҳайвонлар эса, Шимолий Америкада, Канадада, Тибетда, Венесуэлада, Кавказ ва Уралда топилди. Ҳайвонларнинг бу ердан кўчиб кетганлигини Сучан яқинидаги ғордан яқинда топилган нарсалар ҳам кўрсатиб турибди. Шу ғордан бутун бир табиий палеонтологик музей топилди, деса бўлади. Қадимий қазилма ҳайвонлардан бир неча ўнлаб турининг суяклари, шу жумладан, туя, каркидон, от, фил, мамонт, сиртлон суяклари шу ғорда сақланиб қолган.

Профессор А. И. Куренцов, Ангарида сирларини ўрганиш бутун Ер юзидаги ҳайвонот оламининг тарихини аниқлаб олишга ёрдам беради, деб ҳисобламоқда.

(ТАСС мухбири)

Ўзбекистонда Белоруссия адабиёти ва санъати декадаси. Суратларда: 1. Белорус Давлат халқ хори саҳнада. 2. Белорус Давлат рақс ансамбли ўз санъатини намойиш қилмоқда.

И. ГЛАУБЕРЗОН фотоси.

ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ ОБОД, ОЗОДА БЎЛСИН

ҲАММАМИЗНИНГ БУРЧИМИЗ

(ХАТЛАРНИ ЎҚИБ...)

Шаҳар ва қишлоқларимизнинг бугунги қиёфаси бўлакча, кишида ҳавас уйғотади. Қаёққа қараманг, қурилиш, ободончилик ишлари авжида. Булар халқимизнинг моддий ва маданий турмуши фаровонлашиб бораётганлигини кўрсатиб турибди.

Республика партия ва ҳукуматининг қарори билан эълон қилинган шаҳар ва қишлоқлар, аҳоли яшайдиган пунктларнинг санитария аҳволини яхшилаш, ободонлаштириш икки ойлиги ҳозир қизғин ўтмоқда. Дастлабки шанба ва якшанбаликлар ўтказилди. Завод, фабрика, муассасаларнинг ҳовлилари тозаланиб, тартибга солинди. Кўчалар, майдонлар, хиёбонлар ва бошқа жамоат жойлари супурилиб, сувлар сепилди. Саранжом-саришта қилиб қўйилди.

Шу кунларда редакциямиз олаётган хатлар орасида шаҳар ва қишлоқларни озода тутиш, обод қилиш темасида ёзилганлари ҳам анчагина. Ҳаваскор мухбирларимиз икки ойликни муваффақиятли ўтказишга астойдил киришган ташкилотлар, коллективлар, уларнинг олижаноб ишлари ҳақида завқ-шавқ билан ёзмоқдалар.

«Пойтахтнинг Бодомзор маҳалласида истиқомат қилувчилар ўз кўчалари ва ҳовлиларини кўркамлаштириш, озода сақлашда намунали ишлар қилмоқдалар, — деб ёзади штатсиз мухбиримиз Э. Тўлаганов. — Якшанба кунлари аҳоли ҳашар қилиб, боғ ва кўчалардаги ариқларни тозалаб, кўчатлар тагини юмшатиб қўйди».

Мухбир С. Султонов ўз хабарига «Гўзаллик ошиқлари» деб сарлавҳа қўйибди. Чиндан ҳам тозалик жонкуярларини, кўча-кўйларни, хиёбон ва майдонларни обод қилаётган миришкорларни гўзаллик ошиқлари деса жуда ўринли бўлади. Хабарда айтилишича, пойтахтнинг Киров районида баҳорги кўчат экиш ойлиги яхши ўтди. Кўчалар ва хиёбонларга 70 минг тупдан ортиқ мевали ва манзарали дарахт кўчатлари экилди.

Ўрта Чирчиқ райони, Туябўғиз посёлкасидаги 2-қурилиш бошқармасининг ишчиси М. Аҳмедов Тошкент денгизи атрофлари йил сайин ободонлашиб бораётганлиги ҳақида ёзиб юборган. Ишчи Х. Содиқов эса, Тошкент гўшт комбинатида цехлараро озодалик конкурси эълон қилинганлиги ҳақида редакцияга маълум қилади. Комбинат маъмурияти, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари вакилларидан иборат комиссия ҳар икки ойда конкурс натижаларини кўриб чиқишади. Ғолибларга пул мукофотлари берилади.

Шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштиришда, санитария ҳолатини яхшилашда айниқса маҳалла комитетлари ташаббус кўрсатиб ишлашлари зарур. Бу ишга жонкуярлик билан киришилаётган жойларда яхши самараларга эришилмоқда. Кўпчилик маҳаллаларда аҳоли бир ёқадан бош чиқариб, ҳовли, кўча, майдонларни обод қилиш, тоза тутиш учун тез-тез шанбалик ва якшанбаликлар уюштирмоқда. Мухбирларимиздан Р. Усмонов, А. Ҳожихонов, Э. Мавлонов ўртоқлар пойтахтнинг Архитектурная кўчаси, Журжоний ва Илгари маҳаллаларида жамоатчилик асосида қилинаётган ибратли ишлар тўғрисида ёзишади.

Мухбирлардан А. Аъзамхўжаев ва Х. Саидов ўртоқлар редакцияга йўллаган хабарларида Қуйлиқ посёлкасидаги Комсомол кўчаси қаровсиз ётганлигини маълум қилишган. Поселка Совети раҳбарлари кўчани яқин кунларда асфальт қилиб берамиз, деб нуқул ваъда қилишадию, ҳеч сўзларининг устидан чиқишмайди. Кўчадан водопровод ўтказилгач, қайта текисланмади. Шу сабабли у ўйдим-чуқур, қатновга ноқулай бўлиб қолди, йўловчиларга қийинчилик туғдирмоқда.

Ҳ. Абдуллаев Октябрь районининг Хонобод ва Қизиқиш кўчалари, Ҳ. Йўлдошев ва М. Йўлдошев ўртоқлар шу райониннг Тарих, Янгиш, Сариқсув проездлари, Октябрь район «Саночистка» конторасн, металл буюмлар заводи, атрофлари кўпдан буён ремонт қилинмагани, ифлос ётгани ҳақида куюниб ёзганлар. Район коммунал хўжалик бўлими (раҳбари ўртоқ К. Файзиев) аҳолининг шикоят ва талабига ўта бепарволик билан қарамоқда.

Тошкент телефон станциялари тармоғининг ходими Э. Жўраев ўз хатида автомат телефонларга эҳтиётсизлик билан муносабатда бўлиш ҳоллари ҳақида ачиниб ёзади. Пойтахтдаги кўпчилик автомат-телефон кабиналарига кирсангиз, бирининг трубкаси йўқ, иккинчисининг микрофони, бошқасининг эса сими узиб ташланган. Бу ҳол телефон станцияси ишини қийинлаштирмоқда.

Шаҳар кўчаларини кезсангиз, турли-туман идораларнинг пештоқига осиб қўйилган вивескаларга кўзингиз тушади. Бу вивескалар орасида эндиликда эскириб қолган, кишиларни чалғитадиганлари ҳам бор. Ҳаваскор мухбир Ғ. Умаров шулар ҳақида ёзиб юборган.

Шаҳар ва қишлоқларимизни озода тутиш, обод қилиш ҳар биримизнинг шарафли ишимиз бўлиши зарур. Келинг, ҳар ким жонажон диёримизни тағин ҳам гўзал, обод ва озода бўлиши учун ўз ҳиссасини қўшсин. Областимиз шаҳарлари, қишлоқлари ва аҳоли яшайдиган пунктлари кишини қалбида завқ-шавқ уйғотадиган, сўлим ва дилрабо маконга айлансин.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

ЖАҲОН БИР ҲАФТА ИЧИДА

МУРДАНИ ТИРИЛТИРМОҚЧИЛАР

19 ва 20 апрелда Туркия парламентининг Анқарадаги янги биносида Марказий шартнома ташкилоти (СЕНТО) деб ном қўйилган ташкилот министрлар кенгашининг ҳар йиллик мажлиси бўлиб ўтди. Бу ташкилот Англия, Эрон, Покистон ва Туркияни ўз ичига олади. Сиёсий найрангбозлик мақсадида Қўшма Штатлар расман бу блокка кирган бўлмаса ҳам, аслида СЕНТОни тузиш ташаббускори бўлишдан ташқари, унинг сиёсатига раҳнамолик қилиб ҳам келади. СЕНТО қўмондонлигида ва унинг турли комитетларида Қўшма Штатларнинг вакилларига кенг ўрин бериб қўйилган ва Қўшма Штатлар СЕНТОни қуроллантиришга бир талай маблағ сарфламоқда.

Вашингтон билан Лондоннинг қаттиқ тазйиқи остида 11 йил муқаддам тузилган бу ҳарбий иттифоқ ўз ташаббускорларининг фикрича, Советларга қарши қаратилган агрессив НАТО блоки Европада қандай роль ўйнаётган бўлса, Ўрта Шарқда худди шундай роль ўйнаши лозим эди. Лекин Америка ва инглиз империалистларининг мўлжаллари пучга чиқиб, уларни ниҳоятда ранжитиб қўйди. Антикоммунизм билан совуқ урушнинг чиркин пойдевори устига қўнқайтириб қўйилган блок иморати ўзи дунёга келган дастлабки кунлардаёқ қарсиллай бошлади, 1958 йилда Бағдодда монархия ағдариб ташлангач, Ироқ блокдан чиққандан кейин, тамомила емирилиб кетишига сал қолди. Пентагондаги бефаросат архитекторлар Бағдод пактининг номини апил-тапил СЕНТО қилиб ўзгартирдилар ва унинг штаб-квартирасини Анқарага кўчирдилар.

Лекин мурдани тирилтириш борасида ўтказилган бу тажриба фақат сиртдан қарагандагина муваффақиятли чиққандек бўлиб кўринди. Блокка аъзо бўлиб кирган Осиё мамлакатлари билан унда қатнашувчи империалистларнинг манфаатлари бир-биридан бениҳоя фарқ қилиши маълум бўлиб қолди. Икки йил муқаддам бу пактга яна бир сезиларли зарба берилди. Бу зарба Вашингтон билан Лондондагиларга бамисоли тарсаки бўлиб туюлди. Блок доирасида иқтисодий ёрдам кўрсатамиз, деб Қўшма Штатлар билан Англия томонидан берилган ваъданинг пучлигига ишонч ҳосил қилгач, Туркия, Покистон ва Эрон «Тараққиёт йўлидаги регионал ҳамкорлик» номли иқтисодий ташкилот тузиб олдилар. Ваҳоланки, СЕНТОнинг бутун системаси айни мана шу мамлакатларни империалистик сиёсат оқимига солиб юбориш ниятида вужудга келтирилган эди.

Кескин қарама-қаршилик таъсири ҳозирги сессияда айниқса билиниб қолди. Америкадаги ЮПИ агентлигининг далолат беришича, кенгаш «ташкилотнинг Осиёдаги уч аъзоси Ғарбдаги иттифоқчилардан норози бўлган бир вазиятда» бошланди. Мана шу уч мамлакатнинг ҳаммаси блок доирасида берилаётган иқтисодий ёрдамнинг жуда ҳам озлигидан норози бўлмоқда. Эронда чиқадиган «Садоий мардум» газетаси сессиясининг очилиш арафасида «СЕНТО карахтлик даврини кечирмоқда», деб ёзди. Покистон ташқи ишлар министри Бхутто ўтган йили Теҳронда ўтказилган сессияда қатнашишни истамаган бўлса, бу йилги кенгашга анча кечикиб келди ва, айтишларича, шу кечикишнинг тагида ҳам бир гап бор эмиш. Туркияда чиқадиган нуфузли «Ени газета» кенгаш очилган куни очиқдан-очиқ бундай деди: «Башарти, Қўшма Штатлар билан Англия СЕНТОга аъзо бўлган Осиё мамлакатларининг эҳтиёжларига кўпроқ тушунган ҳолда қарамасалар, пакт барҳам топиб кетади».

Афтидан, Вашингтон билан Лондондагилар СЕНТОда юз берган янги тангликнинг жиддийлигини тушунган бўлсалар керак, уни қутқариб қолиш учун салобатлироқ арбобларни — АҚШ давлат секретари Дин Раск билан Англия ташқи ишлар министри Майкл Стюартни юбордилар. Буларнинг ҳар иккови «коммунистик хавф» хусусида СЕНТО қатнашчиларини ваҳимага солиш учун ўзидаги бор нотиқлик қобилиятини тамоман ишга солди. Англия министри бу борада айниқса кўп жон койитди. Унинг нутқида Совет Иттифоқининг сиёсатига қарши бўҳтонлар кўп эди. Бироқ, Осиё мамлакатларининг вакиллари дағдағаларга унчалик парво қилмадилар. Чунки уларнинг ҳаммаси сўнгги вақтларда СССРнинг сиёсати тинчликсевар сиёсат эканлигига ишонч ҳосил қилган ҳамда СССР билан маълум даражада амалий алоқаларини мустаҳкамлаган эдилар. Бу эса, шу мамлакатлар экономикасини ривожлантиришга фойда етказмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, ҳатто, СЕНТО бош секретари Халатборий ҳам сессияни очиш олдидан сўзлаган кириш нутқида СССР ўтказиб келаётган тинч-тотув яшаш сиёсатининг самимийлигини исботлаш учун КПСС XXIII съезди қарорларини далил қилиб кўрсатди. Газеталарга келганда шуни айтиш керакки, улар Англия-Америка вакилларининг сиёсий диверсиясини шарҳлаш учун анча кескин гапларни ишлатдилар. Туркияда чиқадиган «Оқшом» газетаси ўзининг бош мақоласида бундай деб ёзди: «Туркия, Покистон ва Эрон ўз миллий манфаатларини ҳимоя қила берган сайин, СЕНТО ташкилоти ўз аҳамиятини йўқота беради. Бинобарин, башарти, Англия билан Америка ўзининг аввалги позициясида тура берса, эртами-кеч муваффақиятсизликка учрайди, чунки қолоқ мамлакатларни «совет таҳдиди» билан қўрқитиб ва уларга ўз проблемаларини ҳал қилишда асло ёрдам кўрсатмасдан, бу билан ана шу қолоқ мамлакатларни қиёмат-қоимгача алдаб бўлмайди». Газета таъкидлаб ёзадики, СССР билан алоқаларни мустаҳкамлаш ана шу мамлакатларнинг миллий манфаатларига мос бўлиб тушади, айни маҳалда, СЕНТО бу мамлакатларнинг араб дунёси мамлакатлари билан муносабатларни яхшилаб олишларига ҳам халақит бермоқда. Империалистларнинг сиёсатига нисбатан туғилаётган шубҳалар сессия ишлаб турган кунларда очиқ намойишларга айланиб кетди.

Шундай қилиб, Англия-Американинг ўзининг империалистик сиёсати аравасига СЕНТОдаги Осиё мамлакатларини қўшиш йўлидаги уринишлари борган сайин қаттиқ қаршиликка дуч келмоқда. Бинобарин, министрлар кенгаши Анқара сессиясининг якунларига матбуотда «СЕНТО заволининг бошланиши» деб таъриф берилгани ҳам бежиз эмас.

БЕСАРАНЖОМ ОСОЙИШТАЛИК

Жанубий Вьетнамда қўғирчоқ Кига ва Америка урушига қарши жуда қаттиқ сиёсий бўрон гуруллаганидан кейин, матбуотнинг хабар қилишича, мамлакатда «бесаранжом осойишталик» бошланди. Худди кутилганидек, будда динининг раҳбарлари Сайгондаги тўдага қарши «куролсиз қўзғолон»ни тўхтатганликларини эълон қилдилар. Сайгондаги тўда граждан шахслардан иборат ҳукумат тузиш мақсадида 3—5 ой мобайнида таъсис мажлисига сайлов ўтказишни ваъда қилди. Тўғри, ҳозирча фақат Сайгонда осойишталик бошланди, холос. Марказий вилоятлар, шу жумладан Дананг ва Гуэ вилоятлари (бу жойлардаги намойишлар айниқса шиддатли тусга эга бўлган эди) ғалаён кўтаришни давом эттирмоқда. Бу вилоятларда Америкага ва ҳукуматга қарши характердаги митинглар ва намойишлар стихияли тарзда дам-бадам ўтиб турибди. Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Danangдан ёзиб юборган репортажида бундай дейилади: Дананг кўчаларида «ўлсак ўламизки, лекин Ки билан ҳеч қандай муросага келишга рози бўлмаймиз» деган шиорлар остида қадам ташлаб ўтаётган қуролли студентларни кўриш мумкин. Студентларнинг раҳбари Данангдаги митинглардан бирида сўзга чиқиб, «Вьетнам суверенитети тиклансин ва Американинг ҳукмронлигига барҳам берилсин» деган талабни қўйди. Мухбир намойишчилар орасида давлат муассасаларининг кўпгина хизматчиларини кўрган. Данангда ҳарбийларнинг каттагина намойишлари ҳам бўлиб ўтган. Бинобарин, вазият аввалгидек ҳозир ҳам ғоят кескин бўлиб, бундан ҳам кучлироқ портлаш юз бериши ҳеч гап эмас.

Гап шундаки, марказий вилоятларнинг аҳолиси граждан шахслардан иборат ҳукумат тузиш ҳақида ҳарбий хунта бераётган ваъдаларнинг самимийлигига шубҳа билан қараш учун барча асосларга эга. Бундай ҳукумат Америка қўшинларининг олиб чиқиб кетилишини талаб қилиши ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти билан сулҳ тузиш ҳақида музокаралар бошлаб юбориши мумкин, деб ҳавотирланиш орқасида Вашингтонда бунга йўл қўйиш мумкин эмас, деган талаблар ошкора айтилмоқда. Бу ҳам марказий вилоятлардаги аҳолининг шубҳаларини кучайтириб юбормоқда. Лондонда чиқадиган «Обсервер» газетаси ўзининг редакцион мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Ҳозир америкаликлар шундай машаққатли аҳволда қолдиларки, улар икки йўлдан бирини танлаб олишлари лозим. Башарти, Жанубий Вьетнамдаги сиёсий кучларга ўз билганича ҳаракат қилиш учун кўпроқ эркинлик бериб қўйилса... улар обрўлироқ ҳукумат тузиб олишлари мумкин, лекин бу ҳукумат коммунистлар билан бир битимга келиши ҳам мумкин. Башарти, тўғридан-тўғри ёки Сайгондаги генералларни қўллаб-қувватлаш орқали бунга йўл қўймаслик учун америкаликлар аралашадиган бўлсалар, улар ўзга бир мамлакатни куч ёрдами билан ошкора идора қилувчи эски замондаги империалистлар аҳволига тушиб қолишлари мумкин».

Америкалик сиёсий арбобларнинг сўнгги нутқларига қараб ҳукм чиқарганда, ҳозирги вақтда вашингтондагилар Вьетнамдан жўнаб қолишни ўйлаётганлари йўқ. Нега десангиз, Қўшма Штатлар бу урушнинг ботқоғига жуда ҳам ботиб қолди, Америкадаги ҳарбий саноат корчалонлари мана шу разилона урушга жуда ҳам катта пул тикиб, шунинг натижасида ўз пўлат сандиқларини соф олтинга тўлатиб олмоқда.

Тўғри, баъзи бир сенаторлар, башарти, қонуний ҳукумат сайлаб қўйиладиган бўлса, Қўшма Штатларнинг индамай жўнаб қолгани маъқулроқ, деган гапларни ҳам айтмоқдалар. Бироқ, сенаторларнинг яккам-дуккам айтаётган бу гапларига жавобан Америка ҳукумати Вьетнам Демократик Республикаси территориясига осмондан қароқчиларча қилинаётган ҳужумларини кучайтириб, бомба зарбаларини хатарли суратда Ханой ва Хайфонга яқинлаштириб бормоқда.

Айни бир маҳалда америкалик сиёсатчилар урушни кенгайтиришдаги янги босқич бошланганидан ҳаяжонга тушиб қолган афкор оммани чалғитишга киришди. Америка ҳукуматининг Жонсонга энг яқин турувчи арбоблари антикоммунизм бонгини яна бир бор чалиб қолиш ва безовта бўлаётган америкаликларни ўз сиёсатини қўллаб-қувватлайдиган қилиб қўйиш учун сўнгги кунларда ҳар қандай минбардан, ҳатто касаба союз журналларидан фойдаланмоқдалар. Оддий америкаликлар эса, Оқ уйнинг агрессив сиёсати ҳалокатли эканлигига тобора кўп қаноат ҳосил қилмоқдалар.

Ҳукуматнинг сиёсати тобора қаттиқ қораланаётганлиги Вашингтоннинг асабини бузмоқда. Бунинг яққол нишонаси шуки, ҳукумат маъмурлари урушга қарши намойишларда қатнашган студентлар устига репрессия чораларини ёғдирдилар: студентларнинг кўпи суд жавобгарлигига тортилмоқда. Сайгон режимининг навбатдаги танглиги ҳам Америка ҳукуматининг асабини бузмоқда. Америка ҳукумати мана шулардан эътиборни четга буришга уриниб, ВДРга бомба зарбалари беришни жон-жаҳди билан кучайтирмоқда. Лекин ҳақиқатга келганда, Американинг ўзидаги воқеалар ҳам, Жанубий Вьетнамда ловуллаб ёнаётган қаҳр-ғазаб алангаси ҳам қаҳрамон Вьетнам халқига қарши босқинчиларча ва сурбетларча уруш қилаётган агрессорларни маънавий-сиёсий жиҳатдан борган сари кўпрек даражада яккалаб қўймоқда.

ЖАНДАРМНИНГ МУШТИ

Уч қитъа тарихий Гавана конференциясининг қарорига биноан, 24 апрелда жаҳондаги ҳамма мамлакатларда бошланган Доминикана халқи билан бирдамлик ҳафтаси 30 апрелгача давом этади. Америка ҳарбийлари Доминикана халқининг суверен ҳуқуқларини қўпол равишда поймол қилдилар. Ана шу ҳафталик ўтказиладиган кунларда Америка денгиз пиёда қўшинлари Санто-Доминго кўчаларига бостириб кириб, Доминикана реакциясига қуролли куч билан мадад берган кунга роса бир йил тўлади. Ўша вақтда халқ оммаси ана шу реакцияга қарши бош кўтариб чиққан эди.

Ҳозирги вақтда Доминикана Республикасида ҳаддан ташқари кескин вазият вужудга келди. Мамлакат 1 июнда ўтказиладиган президент сайловига илҳақ бўлган ҳолда яшамоқда. «Америкааро кучлар»нинг сохта байроғини риёкорлик билан ниқоб қилиб, Санто-Домингода турган америка ҳарбий кучларидан фойдаланган ҳолда, ана шу сайловга Вашингтондан таъсир ўтказишга ҳар тарафлама уринмоқдалар.

Америка империалистларининг ҳамма ёқда қилаётган ҳаракатлари бир-бирига жуда ҳам ўхшаб кетади. Улар ўзларининг Жанубий Кореядаги агрессиясини МБТ байроғи билан ниқоблаган эдилар. Австралия билан Янги Зеландиянинг Жанубий Вьетнамдаги бир ҳовуч солдатларини «халқаро куч» қилиб кўрсатмоқдалар. Доминикана Республикасида қилинган интервенцияда ҳам худди шундай лўттибозликни ишлатмоқдалар. Фарқи фақат шуки, энди Қўшма Штатлар тасодифий куч эмас, балки Америкааро доимий жандарм корпуси тузишни режалаштирмоқда. Бу корпус Вашингтонга маъқул келмаган ҳар қандай революцион ёки миллий озодлик ҳаракатини бўғиб ташлаш учун буйруқ берилган замоно Латин Америкасидаги ҳар қандай мамлакатга човут солишга шай бўлиб туриши керак.

Маълумки, Америка давлатлари ташкилоти махсус комиссиясининг яқинда Панамада тамом бўлган сессиясида шу планни тасдиқлатиб олишга уриниб кўрилди. АҚШнинг режаси амалга ошмаган бўлса ҳам, аммо, Вашингтон ўз мақсадларидан қайтгани йўқ. Худди шунинг учун апрель ойининг ўрталарида бир кунлик визит билан Мехикога бориб келган президент Жонсон Аргентина президенти Ильиаининг ёз охирларида ғарбий ярим шардаги давлат раҳбарларининг кенгашини ўтказайлик, деган фикрини маҳкам ушлаб олди. Ана шу кенгашда Америка дипломатияси иқтисодий ва бир қанча бошқа масалаларда АҚШ билан Латин Америкасидаги мамлакатлар ўртасида тобора кескинлашиб бораётган зиддиятларни башарти йўқота олмаса ҳам (бунинг иложи йўқ), лоақал бўшаштиришга ҳаракат қилади. Вашингтондагилар, шунингдек ўзининг Латин Америкаси мамлакатларига суқилиб кириб бораётганлигини ниқоблаш учун Қўшма Штатлар томонидан тузилган ва чалажон бўлиб турган «тараққиёт йўлидаги иттифоқ»га «жон киргизиб» юборишга ана шу учрашув ёрдам беради, деган умиддалар.

Америкааро кучлар ташкил этиш планини амалга оширмоқ учун Қўшма Штатлар ана шу учрашувдан ташқари Америка давлатлари ташкилотининг аъзоси бўлган мамлакатлар ташқи ишлар министрларининг шу йил ёз ойларида Буэнос-Айресда ўтказиладиган конференциясидан ҳам фойдаланиб қолмоқчи.

Қўшма Штатларнинг Латин Америкасидаги планлари ва сиёсати бутун ғарбий ярим шар халқлари томонидан берилаётган кескин зарбага учрамоқда. Мехикода Америка президентини «Америкаликлар Вьетнам билан Доминикана Республикасидан жўнаб қол!» деган ҳайқириқлар билан кутиб олдилар. Вашингтон қайси мамлакатнинг ички ишларига сурбетлик билан аралашаётган бўлса, ўша мамлакатларда АҚШнинг сиёсатига қарши айниқса кескин норозилик билдирилмоқдаки, шундай бўлиши табиий бир ҳолдир. Яқинда Санто-Домингода бўлиб ўтган сайлов олди митингида «Йўқолсин интервентлар!», «Америкаликлар туёғингни шиқиллатиб қол!» деган ғоят қатъий талаблар баралла янграб турди.

Ҳозирги кунда доминиканаликларнинг талабларини Латин Америкасидаги ва планетамизнинг бошқа қитъаларидаги ҳамма халқлар қўллаб-қувватламоқдалар.

(ТАСС).

К. БЕЛЯЕВ.

Тель-Авив шаҳрида Исроил меҳнаткашларининг Вьетнамдаги АҚШ агрессиясига қарши норозилик намойиши бўлиб ўтди. Улар Америка қўшинларининг Вьетнамдан дарҳол эвакуация қилинишини, Вьетнам ишларига аралашишни тўхтатишни талаб қилдилар. Суратда: намойишчилар колоннаси.

ТАСС фотохроникаси.

ВЬЕТНАМДА ТИНЧЛИК ЎРНАТИЛСИН

БЕРЛИН. Бу ерда эркин немис касаба союзлари бирлашмаси металлурглар касаба союзи (ГДР) ҳамда Ҳиндистон металлургия ва машинасозлик саноати ишчилари миллий федерациясининг қўшма ахбороти эълон қилинди. Ахборотда Америка империализмининг эрксевар Вьетнам халқига қарши олиб бораётган ваҳшиёна уруши ва АҚШнинг ана шу агрессив ҳаракатларига Бонн ҳукуматининг кўрсатаётган ёрдами қатъиян қораланади.

АБЕРДИН (Шотландия). Шотландия тред-юнионлари конгресси делегатлари тинчлик тўғрисида якдиллик билан қабул қилинган резолюцияда АҚШнинг Вьетнамдаги уруш ҳаракатлари бутун дунёда тинчликка хавф туғдиради, деб таъкидладилар. Конгресс қатнашчилари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг принципларига тарафдор эканликларини таъкидлаб, Вьетнам халқи ўз келажагини Женева битимларига мувофиқ белгилай оладиган шароитларни вужудга келтириш керак, дедилар.

ТОКИО. Япония олимлари Вьетнамдаги урушда газдан фойдаланишни тўхтатишни АҚШдан талаб қилдилар. Япония Фанлар академиясининг ҳали яқиндагина тамом бўлган умумий йиғилишида бир группа олимларнинг таклифига мувофиқ, тинчлик учун курашаётган бутун дунё олимларига қарата мурожаат қабул қилинди. Бу мурожаат Вьетнамда қишлоқ хўжалик ўсимликларига зарар етказадиган ва халқ турмушини хавф остида қолдирадиган химиявий моддалардан уруш мақсадларида фойдаланишни тўхтатишга Қўшма Штатларни мажбур этишга даъват қилади. (ТАСС).

Агрессорларнинг ёвузликлари

ХАНОЙ, (ТАСС). Америка агрессорлари ва уларнинг Жанубий Вьетнамдаги гумашталари тинч аҳолига қарши ёвузлик қилишни давом эттирмоқдалар. Шу йилнинг март ойидагина улар Куангнам вилояти шимолидаги озод қилинган районда 90 марта террорчилик иши қилганлар ва осмондан 43 марта бомбалар ёғдирганлар.

Натижада 430 киши ўлган ва ярадор бўлган. Уларнинг кўпчилиги хотинлар ва болалардир. 376 киши қамоққа олинган. Вьетнам информация агентлиги озодлик агентлигининг хабарига асосланиб ана шу маълумотларни берди.

Жаллодлар ва осмон қароқчилари, дейилади хабарда, 1200 га яқин турар жойни вайрон қилдилар. 1500 бошга яқин чорва молни сўйдилар ёки ҳайдаб олиб кетдилар, аҳолига тегишли 40 тонна гуручни куйдириб юбордилар. Автомашиналар ёки заҳарловчи моддалар билан бир неча юз гектар экинзор пайҳон қилинди.

Гана ҳукуматининг ахбороти

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Гананинг ҳарбий ҳукумати берган хабарда айтилишича, давлат тўнтаришига қадар масъул лавозимларни эгаллаб турган 544 киши ҳозирги вақтда «уларнинг шахсий хавфсизлигини таъминлаш мақсадида авахтада сақланмоқда».

ЮПИ агентлиги мухбирининг Аккрадан берган хабарида айтиладики, авахтада сақланаётган кишилар орасида собиқ министрлар, элчилар, дипломатлар, парламент аъзолари, район комиссарлари ва ҳарбий хизматчилар борлиги ҳукумат ахборотида кўрсатилган.

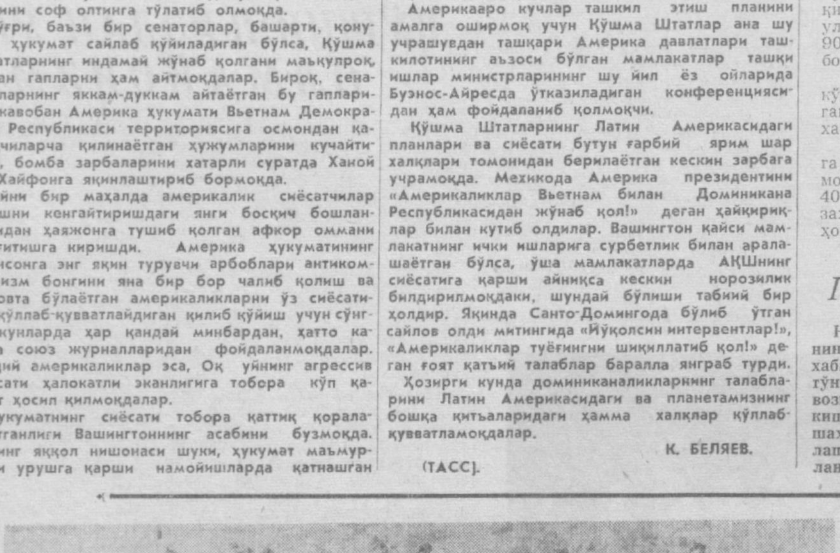

Вьетнам Демократик Республикаси. Сонла вилоятининг қишлоқ хўжалик кооперативларида шолини парвариш қилиш ишлари авжида. Суратда: Сиенг Донг қишлоғининг шоли даласида.

ВИА — ТАСС фотоси.

ЎЗБЕК БОКСЧИЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

Беш кун давомида Тошкент Давлат цирки аренаси Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикаларининг энг кучли «чарм қўлқоп» усталарига бериб қўйилди. Бу матч учрашувига Арманистон ва Бурят АССР командалари ҳам таклиф этилган эди.

Ўзбекистон биринчи командасига муносиб рақиб топилмади. Боксчиларимиз барча учрашувларда ғолиб келишди. Айниқса, Рустам Раҳмонов, Борис Ниёзов, Холмат Содиқовлар учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказишди. Ўзбекистон иккинчи командаси фахрли иккинчи ўринга чиқди.

Ш. ҚОСИМОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

26 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Белоруссия адабиёти ва санъати декадасининг тантанали ёпилиш маросими (Санъат саройидан), танаффус вақтларида — Телевизион янгиликлар (ўзбек ва рус тилларида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — Китоб бизнинг дўстимиз (болалар учун), 18.35 — Тошкент янгиликлари, 18.45 — Аку-Аку (илмий-оммабоп фильм).

Рус тилида: 20.05 — Тошкент янгиликлари, 20.15 — КПСС XXIII съезди қарорлари амалда. Янги автомобиль йўллари, 20.35 — Сибирь билан учрашув (ҳужжатли фильм), 21.35 — Опа-сингиллар (А. Толстой трилогиясининг 1-серияси).

ЎЗБЕКИСТОНДА БЕЛОРУССИЯ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

26 апрелда

САНЪАТ САРОЙИДА — кеч соат 6 да Декаданинг тантанали ёпилиш маросими. «Дўстлик» концерти.

ГОРЬКИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — кеч соат 7 яримда Барабанчи спектакли. Белоруссия ССР халқ артисти А. К. Климова ва Белоруссия ССР да хизмат кўрсатган артист В. Р. Янковскийлар қатнашади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — кеч соат 7 да Белоруссия ССР давлат халқ рақс ансамбли концерти.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — кеч соат 7 да белорус эстрада усталари кечаси.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА

28, 29, 30 апрелда

Ўзбекистон ССР халқ артисти Комилжон ОТАНИЁЗОВ раҳбарлиги ва иштирокида

ХОРАЗМ АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТЛАРИ

Солистлардан Гулчеҳра Исмоилова, Жуманиёз Собиров, Шариф Султонов, Отабой Ҳасанов, Раъно Жуманиёзова, Отаназар Абдалниёзов, Матназар Ниёзимбетов, Ражаб Исмоиловлар иштирок этади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

27 апрель кундуз соат 5 яримда «А» классидаги «Политотдел» (Тошкент области) — «СКА» (Новосибирск) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Тошкентдаги Революция скверидан ва Қўйлиқдаги стадионга махсус автобуслар қатнайди (кундуз соат 3 дан).

ТОШКЕНТ ТЕАТРЛАРИДА

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/IV да Боғчасарой фонтани.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/IV да Қотил, 27/IV да Сарвқомат дилбарим.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/IV да Қари қиз.

КИНО

Замон даъвати (1 ва 2-серия) — «ИСКРА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Мард майдонда — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Қонли қуйлан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Нажотга тўрт қадам қолганда — «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч соат 8-20 минутда).

Ёқут кўзли билагузук — Альп қиссаси — «МОСКВА» (кеч соат 8 да).

Севги деб (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1 ярим ва 4 да).

Бўйсунмаганлар сулоласи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва кундуз 4 да).

1966 йил 5 май кундуз соат 3 да. В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети тарих факультетининг илмий совети мажлисида (Карл Маркс кўчаси, 32-уй, 36-аудитория)

А. И. Портон — тарих фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Коммунистлар Совет Туркистони қуролли кучларини тузиш ва мустаҳкамлаш учун курашда (1917 йил охири — 1919 йил)» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

● 153-қурилиш трестининг қўли гул бинокорлари Навоий кўчасида 140 кичкинтойга мўлжалланган болалар боғчаси учун икки қаватли бино қуриб бердилар.

Шунингдек, пойтахтдаги Ботуми кўчасида ҳам болалар комбинати қурилиб ишга туширилди.

А. СОЛИҲОВ, Ф. ҒОЙИБОВ.

● Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институтининг студентлари ҳар йили пахтакорларга кўмакка чиқишади. Улар бу йил ҳам шундай қилишди. Қишлоқ хўжалигини механизациялаш факультетининг студентлари институтнинг Ўрта Чирчиқ районидаги ўқув-хўжалик участкасига ва Сирдарё областининг 25, 26-пахтачилик совхозларида чигит экиш да пахтакорларга ёрдамлашишди.

Р. КАРИМҚУЛОВ.

● Бегимқул Норжигитовни Навоий номли колхознинг ҳар бир аъзоси жуда яхши танийди ва ҳурмат қилади. Чунки у газета, журнал ёки хат олиб келмаган бирор хонадон топилмаса керак. Ўз ишининг жонкуяри бекободлик Б. Норжигитов салкам ўн йилдан бери хат-хабар тўла сумкасини елкасига осиб, хонадонларга хушхабар олиб келяпти.

Қ. СИДДИҚОВ.

● Байтқўрғон қишлоғида қад кўтарган икки қаватли мактаб биносини «Правда» колхози қуриб берди. Салкам бир минг ўқувчига мўлжалланган бу мактабда синфдан ташқари ишлар ҳам олиб бориш мумкин.

У. ҚЎРҒОНОВ.

● Қишлоқ ўқувчиларига колхоз ҳаммоми бепул хизмат қила бошлади. Бу қулайлик учун ўқувчилар Охунбобоев номли колхоз правлениесидан миннатдорлар.

Ҳ. ЙЎЛДОШЕВ.

Янгийўл райони.

● Пойтахтдаги автобус маршрутлари сони яна ортди. Марказий универсаль магазини — Манжара кўчаси оралиғида қатнаётган 33-маршрутли автобус хизматидан йўловчилар мамнун.

Ш. АБДУРАШИДОВ.

● Тошкент «Черёмушка»сининг бешинчи кварталида яна бир кўп қаватли турар-жой биноси фойдаланишга топширилди. Тўрт қаватли бу бинога 114 оила кўчиб кирди.

Э. ПЎЛАТОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212, Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232, Масъул секретарь — В34808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936, Партия турмуши — В35811, Саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — В33786, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 06332. ИНДЕКС 64969. Г. 1103.